

Bacheloropdracht

Project Stimulering Lekenhulpverlening Platteland Twente

Een onderzoek naar het effectief werven en behouden van vrijwilligers

Naam:	N.J.D. Meijerink	
Studentnummer:	s0094250	
Studie:	Gezondheidswetenschappen Universiteit Twente	
Begeleiders:	Mevr. Dr. J.M. Hummel	(Universiteit Twente)
	Dhr. W.E. van der Worp	(Ambulance Oost)
Meelezer:	Mevr. Dr. Ir. E.C.J. van Oost (Universiteit Twente)	
Opdrachtgever:	Ambulance Oost	
Datum:	29 oktober 2007	

Management Summary

Aanleiding

Dit onderzoek is gedaan naar aanleiding van de opzet van het project Stimulering Lekenhulpverlening Platteland Twente (SLPT). Hiervoor is mij door Ambulance Oost (AO) gevraagd om onderzoek te doen naar de werving van vrijwilligers voor dit project. Mijn hoofdvraag in dit onderzoek was: ***‘Op welke manier kan Ambulance Oost effectief mensen werven voor het project Stimulering Lekenhulpverlening Platteland Twente en hoe moet zij deze mensen stimuleren om vrijwilliger te blijven?’***

Aanbevelingen

Ik wil graag de volgende aanbevelingen doen om effectief mensen voor project SLPT te kunnen werven en behouden:

- Voordat vrijwilligers worden geworven, moet er eerst informatie worden verspreid over wat een AED is en doet. Op deze manier is de kans groter dat mensen voor deelname aan project SLPT open staan.
- Het werven van vrijwilligers moet voornamelijk aan de lokale werkgroepen worden over gelaten. Om effectief te werven, zowel in de kleine als grotere gemeenten in Twente, moeten werkgroepen zich vooral (blijven) richten op het zoeken van mensen die al actief zijn als vrijwilliger (bijvoorbeeld op het gebied van de EHBO, kerk of sport) en al kunnen reanimeren. Daarnaast moet er gezocht worden naar vrouwen van middelbare leeftijd met thuiswonende kinderen. Zij blijken een goede doelgroep. Dit kan bijvoorbeeld door moeders via basisscholen te benaderen over project SLPT.
- Het is belangrijk om via een goede voorlichting mensen te informeren over project SLPT. Tijdens deze voorlichting moet de nadruk worden gelegd op de voordelen van dit soort vrijwilligerswerk: door aan het project deel te nemen en een reanimatiecursus te volgen kun je de medemens helpen, je kennis ontwikkelen en meer zelfvertrouwen krijgen.
- Tijdens de voorlichting moeten zoveel mogelijk drempels voor potentiële vrijwilligers worden weggehaald. Dat betekent dat er (nog) meer moet worden uitgelegd dat deelname aan dit project weinig tijd kost, mensen niet altijd op één plek aanwezig hoeven te zijn en niet verantwoordelijk worden gesteld als een reanimatie mislukt.
- Er moet nu al worden nagedacht over hoe de eventuele uitval van vrijwilligers kan worden voorkomen of opgevangen. Hierbij is het belangrijk dat AO gaat nadenken hoe je vrijwilligers gemotiveerd houdt, ondanks het feit dat ze (in het meest positieve geval) weinig hoeven te doen. Hiervoor kunnen de volgende dingen gedaan worden: het houden van een jaarlijkse evaluatiebijeenkomst met vrijwilligers en de werkgroep, het afnemen van vragenlijsten onder (stoppende) vrijwilligers en het opzetten van een leuke en educatieve website voor vrijwilligers. Voor het afnemen van de vragenlijst en het opzetten van de website kan gebruikt worden gemaakt van dezelfde website waarop deelnemers zich inschrijven voor het alarmeringssysteem.
- Er moet door AO worden nagedacht wie er zowel tijdens als na de looptijd van het project aansprakelijk is voor het monitoren van uitval en het bijwerven van vrijwilligers.

Argumentatie

Op basis van wetenschappelijke literatuur en een enquête onder 140 mensen is gebleken dat er bepaalde variabelen samenhangen met het feit of mensen wel of niet vrijwilliger willen worden voor project SLPT. Zo schuilen er motieven (ik wil mijn medemens helpen) en drempels (ik heb geen tijd) achter de keuze en blijken vooral vrouwen, mensen met een reanimatiediploma of mensen met ervaring op het gebied van vrijwilligerswerk sneller vrijwilliger te worden.

Consequenties

AO moet lokale werkgroepen stimuleren om bovenstaande aanbevelingen wat betreft het benaderen en voorlichten van de juiste doelgroepen mee te nemen. Verder moet AO nu al een plan van aanpak schrijven waarin staat wie er verantwoordelijk is voor het monitoren van uitval en het bijwerven van vrijwilligers. Voor dit plan moet ook nagedacht worden over de invulling van evaluatiebijeenkomsten, het opzetten van een evaluatieonderzoek en het creëren van een website voor vrijwilligers. Dit betekent dat er personen aangewezen moeten worden die deze verantwoordelijkheden op zich gaan nemen.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Inleiding	9
1.1 Achtergrond.....	9
1.2 Doel onderzoek.....	10
1.3 Vooruitblik en toelichting op de structuur	10
Hoofdstuk 2: Probleemstelling	11
Hoofdstuk 3: Theoretisch kader	12
3.1 Theorie deelvraag 1.....	12
3.2 Theorie deelvraag 2.....	12
3.3 Theorie deelvraag 3.....	14
Hoofdstuk 4: Onderzoeksmethoden	16
4.1 Eerste deelvraag.....	16
4.2 Tweede deelvraag	16
4.3 Derde deelvraag	18
Hoofdstuk 5: Huidige werving van vrijwilligers	19
5.1 Formeren werkgroep.....	19
5.2 Overtuigen inwoners.....	19
5.3 Informatiebijeenkomst.....	20
5.4 Verkrijgen vrijwilligers	20
5.5 Conclusie deelvraag 1.....	21
Hoofdstuk 6: Uitkomsten enquête	22
6.1 Resultaten werving respondenten	22
6.2 De keuze: wel of niet vrijwilliger voor project SLPT	23
6.3 Variabelen die samenhangen met het worden van vrijwilliger.....	27
6.4 Resultaten Volunteer Functions Inventory (VFI)	32
6.5 Conclusie deelvraag 2.....	33
Hoofdstuk 7: Uitval van vrijwilligers	35
7.1 Vergelijking project SLPT en de PAD Trial.....	35
7.2 Redenen om te stoppen met vrijwilligerswerk	35
7.3 Redenen om te stoppen met Project SLPT	36
7.4 Manieren om uitval te voorkomen.....	36
Hoofdstuk 8: Conclusies en aanbevelingen	38
Eindnoten	41
Bibliografie	42

Appendix I: het alarmeringssysteem	43
Appendix II: de enquête	44
Appendix III: uitval van vrijwilligers.....	45
Appendix IV: verdeling straatrespondenten.....	46
Appendix V: argumenten om wel of niet vrijwilliger te worden	47
Appendix VI: variabelen die verband houden met het worden van vrijwilliger.....	50
Appendix VII: Volunteer Functions Inventory (VFI)	59

Voorwoord

Met dit onderzoek rond ik mijn bacheloropleiding Gezondheidswetenschappen aan de Universiteit Twente in Enschede af. Graag wil ik kort vertellen hoe de opdracht voor dit onderzoek tot stand is gekomen.

Tijdens het projectvak 'Technology Assesment' kwam ik voor het eerst in aanraking met de *Automatische Externe Defibrillator*, oftewel de *AED*. Voor dit vak moest ik onder andere de technologische ontwikkeling van de *AED* analyseren. Hiervoor heb ik een interview gehouden met Joost van der Ploeg. Hij is Coördinator Externe Opleidingen bij Ambulance Oost en verzorgt reanimatiecursussen. Tijdens dit interview is mij niet alleen uitgelegd hoe een *AED* werkt, maar heb ik zelf ook het apparaat mogen uitproberen op een pop met een gesimuleerde hartstilstand. De *AED* mag en kan namelijk door iedereen gebruikt worden. Toch vond ik het als leek geen gemakkelijke opgave om de pop te defibrilleren.

Aan het einde van het interview vertelde Joost van der Ploeg mij kort wat over 'Project Stimulering Lekenhulpverlening Platteland Twente'. In het kader van dit project zullen leken op het platteland worden opgeleid in reanimatie en het gebruik van een *AED*. Dit project wekte meteen mijn interesse en na enkele gesprekken met mijn begeleiders had ik een interessant onderwerp voor mijn bacheloropdracht te pakken.

Dankwoord

Ik wil graag *Wim van der Worp*, projectleider en mijn begeleider bij Ambulance Oost, heel erg bedanken voor zijn hulp bij het formuleren van mijn bacheloropdracht en zijn adviezen bij de uitvoering van mijn onderzoek.

Daarnaast wil ik graag *Joost van der Ploeg*, Coördinator Externe Opleidingen bij Ambulance Oost en projectcoördinator, bedanken voor het interview en daarmee het idee voor mijn bacheloropdracht. Tevens wil ik hem bedanken voor het feit dat ik met al mijn inhoudelijke vragen over het project bij hem terecht kon. In dit kader wil ik ook *Gerard Kamphuis*, eveneens projectcoördinator, bedanken.

Verder gaat mijn dank uit naar *Marjan Hummel*, die mij als docente van het vak 'Technology Assesment' en later als mijn begeleider van de universiteit heeft geholpen bij het opstellen, uitvoeren en het verbeteren van mijn onderzoek.

Als laatste gaat mijn dankwoord uit naar *Ellen van Oost*, eveneens docente op de universiteit en meelezer van mijn thesis.

In 2005 stierven er in Nederland ruim 9500 mensen aan een acuut hartinfarct (Vaartjes e.a., 2006, p. 9). In datzelfde jaar beschikte Nederland over ongeveer 16,3 miljoen inwoners (CBS, 2007, p. 38), waarvan 616 886 mensen woonachtig waren in Twente (I&O Research, www.io-research.nl). Dat betekent dat er in 2005, relatief gezien, 340 inwoners uit Twente zijn overleden aan een hartinfarct.

De voornaamste reden waarom mensen een acuut hartinfarct niet overleven is omdat hulpverlening relatief laat op gang komt. Er wordt bijvoorbeeld te laat begonnen met de reanimatie of de defibrillatieschok komt niet op tijd. Wanneer er geen reanimatie wordt toegepast, neemt de overlevingskans na een hartstilstand met 10% per minuut af. Hierdoor is de overlevingskans (gezien de gemiddelde aanrijdtijden van een ambulance) na een acute hartstilstand slechts tussen de 5 en 10% (Berdowski e.a., 2006, p. 27). Vanwege deze lage overlevingskansen vond Ambulance Oost het tijd om een uniek project in Twente te implementeren.

1.1 Achtergrond

1.1.1 Ambulance Oost

Ambulance Oost (AO) bestaat sinds 1996 en streeft ernaar om acute zorgverlening te leveren aan zieken en slachtoffers binnen Twente en enkele direct aangrenzende gebieden. Om dit doel te bereiken beheert en exploiteert AO een meldkamer ambulancezorg, een ambulancevervoersdienst en een afdeling externe opleidingen. Daarnaast participeert AO in een samenwerkingsverband gericht op huisartsenvervoersdiensten. Het verzorgingsgebied van AO bestaat uit ongeveer 650.000 inwoners en bedekt zestien gemeenten: Almelo, Borne, Dinkelland, Eibergenⁱ, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hellendoorn, Hof van Twente, Losser, Neede, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Twenterand, Tubbergen en Wierden (*Jaarverslag Ambulance Oost 2005*).

1.1.2 Project: Stimulering Lekenhulpverlening Platteland Twente (SLPT)

Momenteel is AO druk bezig met de opzet en implementatie van het project 'Stimulering Lekenhulpverlening Platteland Twente' [SLPT]. Via dit project wil AO proberen het plattelandⁱⁱ van Twente te stimuleren in de aanschaf en het gebruik van de Automatische Externe Defibrillatorⁱⁱⁱ (AED). Hierbij zullen ca. 2200 leken^{iv} getraind worden in Basis Life Support (BLS)^v en het gebruik van een AED, zodat zij bij een incident snelle en adequate hulpverlening kunnen geven.

Alarmeringssysteem

Vrijwilligers voor project SLPT krijgen een reanimatie- en eventueel een AED -training die twee tot vier uur duurt. Daarna moeten zij zich inschrijven op een speciale website voor vrijwilligers. Vervolgens worden alle ingeschreven vrijwilligers opgenomen in een alarmeringssysteem. Dit alarmeringssysteem werkt als volgt: wanneer de meldkamer ambulancezorg (112) een melding krijgt van een mogelijke hartaanval van slachtoffer X op locatie Y, wordt er een ambulance naar de locatie gestuurd en gekeken welke vrijwilligers zich in de directe omgeving van het slachtoffer bevinden. Dit kan het systeem zien door een signaal dat een mobiele telefoon van een vrijwilliger uitzendt. Daarna wordt er naar alle vrijwilligers in de directe omgeving een sms gestuurd met daarin de benodigde instructies om het slachtoffer te helpen. Zo zal de ene vrijwilliger de dichtstbijzijnde AED moeten ophalen en de andere vrijwilliger moeten beginnen met de reanimatie (zie appendix I). Op deze manier kan de kostbare tijd die een ambulance nodig heeft om bij een slachtoffer te komen, worden benut door het gebruik van omstanders.

Implementatie project

Per gemeente of initiatief wordt er door AO gekeken hoe het project het beste geïmplementeerd kan worden. Hiervoor wordt er in elke gemeente een lokale werkgroep, bestaande uit enthousiaste inwoners

van de gemeente, opgericht. Deze werkgroep staat onder leiding van een van de projectcoördinatoren. Samen met de werkgroep maken zij een plan van aanpak, waarin bijvoorbeeld beschreven wordt wat het beschikbare budget is, **hoeveel AED's er nodig zijn in het dorp en hoeveel vrijwilligers** er geworven moeten worden. Per AED worden er 46 mensen door AO opgeleid. Hiervan krijgen dertig mensen de BLS cursus en zestien mensen de BLS- én AED cursus. Het is de verantwoordelijkheid van de werkgroep om **vrijwilligers te werven en AED's aan te schaffen**. AO zorgt voor een informatieavond voor geïnteresseerde vrijwilligers en later voor de benodigde trainingen.

Momenteel (september 2007) hebben twaalf gemeenten formeel aangegeven mee te willen doen aan het project. Dit zijn alle gemeenten in het verzorgingsgebied behalve Eibergen, Enschede, Neede en Oldenzaal. De gemeente Eibergen en Neede doen niet mee omdat zij niet onder Twente vallen, Oldenzaal doet niet mee omdat zij geen kerkdorpen of dorpskernen kent en de gemeente Enschede wil liever niet deelnemen vanwege verschillende, en voor mij, onbekende redenen. De overige gemeenten die wel meedoen bevinden zich in verschillende fasen van het project. In de meeste gemeenten wordt er momenteel een werkgroep ingesteld en een plan van aanpak geschreven. In enkele gemeenten zijn de werkgroepen al bezig om inwoners van de noodzaak en **belang van reanimatie en AED's te overtuigen en de eerste vrijwilligers te werven**. Na de zomervakantie zullen de eerste vrijwilligers getraind worden en gaat het alarmeringssysteem in de lucht.

Het project SLPT heeft een looptijd van drie jaar, te starten in 2006 en een doorloop tot in 2009. Na deze drie jaar moet er een lokaal en structureel netwerk van AED's en vrijwilligers zijn in Twente.

1.2 Doel onderzoek

Project SLPT kan een flinke vooruitgang betekenen in het aantal mensen dat in Twente een hartaanval overleeft. Vooral op het platteland, waar de ambulance gemiddeld een langere aanrijdtijd nodig heeft, kan de (opgeleide) leek/ vrijwilliger een levensreddende rol vervullen in aanvulling op de reguliere ambulancezorg. Naast risicofactoren die het welslagen van het project kunnen bedreigen, zoals budget- of draagvlakproblemen, omvat de meest belangrijke succesfactor de bereidheid van 2200 vrijwilligers om mee te doen aan dit project. Het is dan ook ontzettend belangrijk dat deze vrijwilligers zo snel mogelijk worden gevonden en opgeleid.

Via mijn onderzoek wil ik een bijdrage aan project SLPT leveren door te analyseren hoe deze vrijwilligers het beste geworven, geïnformeerd en gestimuleerd kunnen worden. Daarmee hoop ik AO en de verschillende werkgroepen een plan van aanpak binnen de huidige opzet van het project te leveren voor het succesvol werven, informeren en behouden van (potentiële) vrijwilligers.

1.3 Vooruitblik en toelichting op de structuur

Dit rapport vormt een verslag van mijn onderzoek waarin ik de vraag heb gesteld op welke manier AO het beste mensen kan werven en stimuleren, zodat ze langdurig vrijwilliger worden voor project SLPT. Deze vraagstelling zal ik nader toelichten in hoofdstuk 2. Hierbij zal ik ook drie deelvragen introduceren. Deze deelvragen vormen de basis van hoofdstuk 3, waarin ik mijn theoretisch kader samenstel.

Om een antwoord te krijgen op mijn deelvragen heb ik verschillende onderzoeksmethoden gebruikt. Deze methoden worden besproken in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 wil ik de eerste deelvraag, hoe momenteel vrijwilligers worden geworven voor project SLPT, beantwoorden. In hoofdstuk 6 behandel ik deelvraag twee en wordt er onder meer duidelijk waarom mensen er voor kiezen om wel of niet vrijwilliger te worden voor project SLPT. Daarna wordt er voor deelvraag drie in hoofdstuk 7 gekeken hoe uitval van vrijwilligers kan worden voorkomen. Als laatste zal ik aan de hand van mijn conclusies in hoofdstuk 8 aanbevelingen en voorstellen doen voor verbeteringen rondom het werven, informeren en stimuleren van vrijwilligers voor project SLPT.

Hoofdstuk 2

Probleemstelling

Zoals eerder vermeld is de grootste succesfactor voor project SLPT de bereidheid van vrijwilligers om mee te doen. Deze bereidheid is natuurlijk niet vanzelfsprekend. Vrijwilliger zijn voor dit project brengt namelijk enkele 'verplichtingen' met zich mee. Zo moet de vrijwilliger allereerst getraind worden in BLS en eventueel in het gebruik van een AED. Hoewel deze training(en) worden vergoed door AO, kosten ze wel tijd. Daarnaast moet een vrijwilliger elk jaar opgefrist worden door middel van een herhaalcursus. Alleen vrijwilligers met een geldig reanimatiediploma worden opgenomen in het alarmeringssysteem.

Naast de verplichte trainingen en herhaalcursussen kleeft er een grote morele verantwoordelijkheid aan de vrijwilliger. Deze wordt namelijk opgenomen in het alarmeringssysteem en het kan gebeuren dat hij of zij te hulp 'moet' schieten als iemand een hartaanval heeft. Op dit moment komt de vrijwilliger in een situatie waar een snelle en goede hulpverlening het verschil kan betekenen tussen leven en dood. Sommige mensen kunnen deze stress en verantwoordelijkheid misschien niet aan.

Als laatste moet een vrijwilliger ook voldoende beschikbaar zijn. Het alarmsysteem alarmeert namelijk alleen vrijwilligers in de directe omgeving van een incident. Mensen die in de stad of buiten het verzorgingsgebied van AO werken of studeren, zijn bijvoorbeeld veel minder geschikt voor dit project.

Al met al is het de vraag of en hoeveel mensen bovenstaande voorwaarden geen probleem vinden en vrijwilliger willen worden voor project SLPT. Mochten dit er voldoende zijn, dan kan er zich alsnog een ander probleem voordoen: de uitval van vrijwilligers. Wanneer deze uitval erg groot is, kan het AO en gemeentes veel tijd en geld kosten om nieuwe mensen te vinden en trainen. Het is dus niet alleen belangrijk om aan voldoende vrijwilligers te komen, er moet ook gekeken worden hoe deze mensen gestimuleerd kunnen worden om aan het project te blijven deelnemen.

In mijn onderzoek wil ik mij daarom richten op de volgende vraag:

Op welke manier kan Ambulance Oost effectief mensen werven voor het project Stimulering Lekenhulpverlening Platteland Twente en hoe moet zij deze mensen stimuleren om vrijwilliger te blijven?

Van deze algemene vraag zullen de volgende drie deelvragen centraal staan:

Deelvraag 1: Hoe worden momenteel vrijwilligers geworven voor project SLPT?

- door wie worden mensen benaderd?
- welke doelgroepen worden benaderd (en waarom juist deze)?
- hoe worden mensen geïnformeerd over het project?
- welke problemen doen zich voor bij de eerste werving?

Deelvraag 2: Welke kenmerken zijn onderscheidend voor mensen die wel of niet willen meewerken aan de project SLPT?

- welke indicatoren spelen een belangrijke rol om wel of niet vrijwilliger te worden?
- welk type mensen doet wel of niet mee aan het project?

Deelvraag 3: Hoe kan men de mogelijke uitval van vrijwilligers voorkomen of tegengaan?

- waarom stoppen mensen met vrijwilligerswerk?

In het volgende hoofdstuk zal ik op basis van bovenstaande deelvragen een theoretisch kader samenstellen. Via dit kader kijk ik welke wetenschappelijke theorieën mijn kunnen helpen om een antwoord te krijgen op de deelvragen.

Hoofdstuk 3

Theoretisch kader

Bij het onderzoeken en beantwoorden van een (deel)vraag is het belangrijk om eerst te kijken welke wetenschappelijke kennis er al bestaat wat betreft het onderwerp van de vraag. Deze kennis kan namelijk gebruikt worden om specifieke- en praktijkgerichte antwoorden te krijgen. In dit hoofdstuk wil ik daarom per deelvraag de wetenschappelijke theorieën en modellen achter vrijwilligers(werk) behandelen. Op basis hiervan wil ik hypothesen stellen voor mijn onderzoek.

3.1 Theorie deelvraag 1

Voor mijn eerste deelvraag, hoe worden momenteel vrijwilligers geworven voor project SLPT, zal ik niet gebruik maken van bestaande theorieën. Dit komt omdat ik deze vraag empirisch, dus op basis van waargenomen feiten, wil beantwoorden.

3.2 Theorie deelvraag 2

De tweede deelvraag richt zich op de kenmerken die onderscheidend zijn voor mensen die wel of niet willen meewerken aan project SLPT. Hierbij wil ik kijken welke indicatoren een rol spelen om wel of niet vrijwilliger te worden. Deze indicatoren kunnen variabelen zijn, zoals leeftijd en opleiding, maar kunnen ook gebaseerd zijn op een bepaalde motivatie. Voor mijn onderzoek heb ik drie theorieën/ modellen gevonden bij deze deelvraag. Deze zal ik nu een voor een behandelen.

3.2.1 The Theory of Planned Behavior

Om inzicht te krijgen in het feit waarom mensen wel of niet vrijwilliger willen worden heb ik gekeken naar de 'Theory of Planned Behavior' van Icek Ajzen (1991, p. 179 -211). Deze theorie bestaat uit een gedragsmodel dat verklaart waarom mensen ervoor kiezen om wel of niet een bepaald gedrag te vertonen. In dit geval kan de theorie gebruikt worden om uit te zoeken wat voor gedrag ertoe leidt dat iemand vrijwilliger wordt.

Uitleg theorie

De Theory of Planned Behavior veronderstelt dat er drie onafhankelijke determinanten van een intentie tot een bepaald gedrag zijn (Ajzen, 1999, p. 188). De eerste determinant is de 'attitude toward the behavior' en verwijst naar de mate waarin men een positieve of negatieve houding heeft tegenover het gedrag. Deze houding wordt door subjectieve gedragsoverwegingen bepaald en zijn vooral gericht op de gevolgen van een gedrag. De tweede determinant is de 'subjective norm', wat verwijst naar de verwachte sociale druk om wel of niet een bepaald gedrag te vertonen. Bij deze determinant spelen vooral normatieve overwegingen een rol. Hierbij kijkt men welke normatieve verwachtingen vrienden, familie en andere belangrijke mensen hebben wat betreft een bepaald gedrag. De derde en laatste determinant is de 'perceived behavioral control', waarbij men kijkt hoe makkelijk (of juist moeilijk) het is om een gedrag uit te voeren. Hierbij kijkt men naar eerdere ervaring en factoren die uitvoering van het gedrag kunnen bevorderen of juist belemmeren.

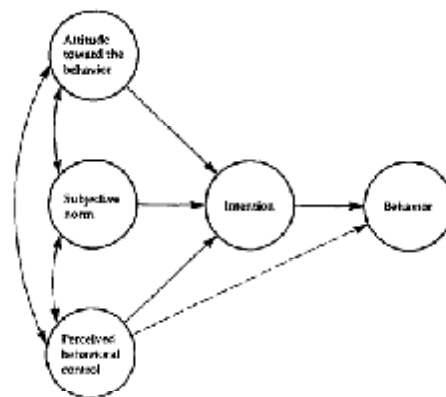

FIG. 1. Theory of planned behavior.

Uiteindelijk bepalen de drie elementen samen de intentie van iemand tot een bepaald gedrag. Als algemene regel geldt hier dat de kans tot het uitvoeren van een bepaald gedrag het grootste is als men een positieve houding tegenover het gedrag heeft, de sociale omgeving het gedrag aanmoedigt en het gedrag niet al te moeilijk uit te voeren is. De hypothese die dus uit deze theorie volgt is dat mensen vrijwilliger worden voor project SLPT als ze een positieve houding tegenover vrijwilligerswerk hebben, de sociale omgeving vrijwilligerswerk aanmoedigt en er niet veel drempels zijn om het gedrag uit te voeren.

3.2.2 Kenmerken van vrijwilligers in Nederland

Via de Theory of Planned behavior is het mogelijk om te onderzoeken wat voor soort gedrag er toe leidt dat iemand wel of niet vrijwilliger wordt. Er zijn echter ook andere variabelen die een rol kunnen spelen bij de keuze om vrijwilliger te worden. René Bekkers, een onderzoeker die veel onderzoek naar vrijwilligerswerk in Nederland heeft gedaan, heeft gekeken welke variabelen kenmerkend zijn voor Nederlandse vrijwilligers. Hierbij kwam het volgende profiel naar voren (Bekkers, 2005, p.89):

Tabel 1: Kenmerken van vrijwilligers

Kenmerk	Kenmerkend voor vrijwilligers
Burgerlijke staat	Verweduwd of gehuwd
Soort huishouden	Ongehuwd zonder kinderen, partner met kinderen
Omvang huishouden	1 of >3
Uitwonende kinderen	Geen verschil
Geslacht	Vrouw
Leeftijd	Eind dertig, ouder dan 55
Opleidingsniveau	Hoger
Provincie	Utrecht, Friesland en Overijssel
Gemeentegrootte	Kleiner
Betaalde baan	Nee
Aantal uren betaalde baan	<34 uur
Soort woning	Eigen huis
Kerklidmaatschap	Protestant
Kerkbezoek	Maandelijks of vaker
Gezondheid	(zeer) goed
Inkomen	Lager

Naast bovenstaande kenmerken zijn vrijwilligers volgens Bekkers het vaakst actief in de sectoren sport, religie & levensbeschouwing, recreatie en hobby en gezondheid (2005, p.81). Verder worden nieuwe vrijwilligers vaak 'via-via' gevonden (Bekkers, 2004), waarbij de kans om gevraagd te worden sterk verschilt tussen vrijwilligers en niet vrijwilligers. Het zijn vooral mensen die al vrijwilliger zijn die worden benaderd om vrijwilligerswerk te doen.

Ik wil onderzoeken of het inderdaad klopt dat bijvoorbeeld vrouwen of mensen die al vrijwilligerswerk doen ook vrijwilliger willen worden voor project SLPT. Hiervoor wil ik de volgende hypothese toetsen: bovenstaande kenmerken verschillen niet tussen mensen die wel of niet vrijwilliger willen worden voor project SLPT. Verschillen ze wel, dan kan ik de hypothese verwerpen en kijken of de kenmerken kloppen.

3.2.3 Volunteer Functions Inventory

Ik heb nu twee theorieën behandeld die kunnen helpen om uit te zoeken welke kenmerken onderscheidend zijn voor mensen die wel of niet vrijwilligerswerk doen. Hierbij richt de ene theorie zich op gedrag en het andere op persoonlijke variabelen. Dit zijn echter nog niet voldoende indicatoren om een goed onderscheid te maken. Vrijwilligerswerk kan namelijk ook worden gedaan vanwege een bepaalde functie. Om dit toe te lichten wil ik nu de Volunteer Functions Inventory (VFI) behandelen.

De VFI bestaat uit verschillende stellingen die samen meten wat voor functie vrijwilligerswerk heeft voor iemand. Er zijn zes verschillende functies, zie tabel 2 op de volgende pagina.

Tabel 2: de zes functies in de VFI

Functie	Definitie functie (Clary en Snyder, 1999, p.157)	Voorbeeld van VFI stelling (Clary en Snyder, 1999, p.157)
1. Values	<i>Waarde functie</i> ; vrijwilligerswerk helpt mensen om hun waarde en overtuigingen te uiten of over te brengen.	Ik vind het belangrijk om andere mensen te helpen.
2. Understanding	<i>Kennis functie</i> ; vrijwilligerswerk helpt mensen om beter te begrijpen hoe de wereld in elkaar zit of om vaardigheden uit te voeren die vaak ongebruikt blijven.	Vrijwilligerswerk leert me nieuwe dingen door de directe ervaringen die ik opdoe.
3. Enhancement	<i>Zelfvertrouwen functie</i> ; vrijwilligerswerk helpt mensen om zichzelf te ontwikkelen en meer zelfwaarde te krijgen.	Vrijwilligerswerk vergoot mijn gevoel van eigenwaarde.
4. Career	<i>Carrière functie</i> ; vrijwilligerswerk helpt mensen om carrière gerelateerde ervaring op te doen via vrijwilligerswerk.	Vrijwilligerswerk kan mij helpen om op plekken te komen waar ik graag zou willen werken.
5. Social	<i>Sociale functie</i> ; vrijwilligerswerk helpt mensen om sociale relaties te versterken.	De mensen met wie ik veel omga vinden nabuurschap erg belangrijk.
6. Protective	<i>Beschermingsfunctie</i> ; vrijwilligerswerk helpt mensen om persoonlijke problemen te overkomen en negatieve gevoelens zoals schuld te reduceren.	Vrijwilligerswerk zorgt voor een goede afleiding van mijn eigen problemen.

Naast de zes stellingen die in tabel 2 zijn genoemd zijn er nog 24 stellingen (zie appendix II, vraag 24) die afkomstig zijn uit de Master Volunteer (Mark, 2001). Door deze dertig stellingen in een vragenlijst voor te leggen, is het mogelijk om uit te zoeken welke functie van vrijwilligerswerk het meest belangrijk is onder de mensen die ervoor kiezen vrijwilliger te worden voor bijvoorbeeld project SLPT. Wanneer deze functie bekend is, kan de werving en voorlichting van vrijwilligers hierop worden aangepast. Immers, mensen die vrijwilligerswerk doen om carrièregerelateerde ervaring op te doen, moeten heel anders benaderd worden dan mensen die vrijwilligerswerk doen om persoonlijke problemen te overkomen.

Volgens Clary en Snyder (1999, p.157) **geven respondenten** meestal aan dat 'Values, Understanding en Enhancement' de meest belangrijke functies van vrijwilligerswerk zijn. De andere drie functies zijn minder belangrijk. Daarnaast geven Clary en Snyder aan dat twee derde van de respondenten vaak meerdere motieven voor vrijwilligerswerk heeft. Deze twee uitkomsten vormen de hypothesen van mijn onderzoek, wat betekent dat ik ga kijken of mensen die vrijwilliger willen worden voor project SLPT inderdaad (meerdere en) dezelfde belangrijke functies voor vrijwilligerswerk geven.

3.3 Theorie deelvraag 3

Voor deelvraag drie kijk ik hoe de mogelijke uitval van vrijwilligers voor project SLPT kan worden voorkomen of tegengegaan. Omdat project SLPT vrijwel uniek is in Nederland kijk ik eerst wat voor vergelijkbare projecten in het buitenland zijn uitgevoerd. Deze projecten lopen al langer dan project SLPT en geven daarom meer informatie over uitval. Daarnaast onderzoek ik welke mogelijke argumenten mensen hebben om in het algemeen te stoppen met vrijwilligerswerk.

3.3.1 Projecten in het buitenland

Een project dat veel overeenkomsten vertoont met project SLPT is de 'Public Access Defibrillation (PAD) Trial' dat in juli 2002 tot en met september 2003 is uitgevoerd. Aan dit project deden meer dan 19.000 vrijwilligers uit Noord-Amerika mee. Het doel van de PAD Trial was om uit te zoeken in hoeverre mensen een hartaanval overleven dankzij vrijwilligers die getraind zijn in BLS en het gebruik van een AED, dan wel vrijwilligers die alleen getraind zijn in BLS. Men wou dus voornamelijk uitzoeken hoe effectief het gebruik van een AED is. Toch bleek de implementatie van de PAD Trial niet zo makkelijk. Zo was de uitval van vrijwilligers veel groter dan verwacht en moest men tijdens de PAD Trial vaak opnieuw vrijwilligers werven en trainen (The Public Access Defibrillation Trial Investigators, 2004, p. 638).

In 2005 besloot een groep van onderzoekers om dieper op bovenstaande resultaten in te gaan. Hierbij hebben zij zich vooral gericht op de factoren die de implementatie van de PAD Trial hebben bevorderd, dan wel hebben belemmerd. Een van de belemmeringen bleek de eerder genoemde uitval van vrijwilligers te zijn. Zo stopte gemiddeld 15% van de vrijwilligers na het eerste jaar en 36% na het tweede jaar van het project (Richardson e.a., 2005, p. 691). In tabel 3 in appendix III staan verschillende variabelen beschreven, zoals leeftijd, geslacht en opleiding met daarnaast het uitvalpercentage. Hieruit blijkt de grootste uitval plaats te vinden onder vrijwilligers jonger dan 25 jaar (28,69% in het eerste jaar en 58,33% in het tweede jaar). Daarna neemt het uitvalpercentage af tot vrijwilligers met de leeftijd tussen de 45 en 54 jaar, om vervolgens weer licht te stijgen.

Bij deze deelvraag is het niet mogelijk om hypothesen op te stellen. Dit komt omdat project SLPT net is opgestart en er dus nog geen uitval is van vrijwilligers. Zonder deze resultaten is het onmogelijk om nu hypothesen over uitval te toetsen. Wel is het mogelijk om te kijken in hoeverre de projecten met elkaar overeenkomen. Hierbij geldt: hoe meer overeenkomsten er zijn, hoe groter de kans dat project SLPT met dezelfde uitvalpercentages te maken krijgt.

3.3.2 Redenen om te stoppen met vrijwilligerswerk

In de vorige paragraaf heb ik de uitval behandeld van vrijwilligers voor een vergelijkbaar project in het buitenland. Hoewel het project laat zien dat de uitval groot is, geeft het geen duidelijke redenen waarom mensen precies gestopt zijn. Daarom heb ik gekeken waarom mensen stoppen met vrijwilligerswerk in het algemeen. In tabel 4 staan de meest belangrijke argumenten, afkomstig uit een workshop 'motivieren' (Verstraete, 2001). Hierbij werd aan het publiek de vraag gesteld 'Wat zijn voor jou redenen om te stoppen met vrijwilligerswerk?' Hoewel deze argumenten niet wetenschappelijk bewezen zijn, geven ze wel een goed beeld waarom mensen stoppen.

Tabel 4: Redenen om te stoppen met vrijwilligerswerk

Redenen om te stoppen met vrijwilligerswerk	
o het werk geeft je geen genoegdoening	o je ziet geen resultaat van je werk
o je krijgt geen erkenning/ geen dankjewel	o je krijgt geen vertrouwen/verantwoordelijkheid
o je hebt het gevoel nutteloos werk te verrichten	o je krijgt te veel verantwoordelijkheid
o je krijgt een slechte ondersteuning	o je gezondheid wordt ondermijnd
o je hebt het gevoel dat je er alleen voor staat	o je hebt het gevoel gebruikt te worden
o je vrienden haken af	o je krijgt enkel negatief commentaar

Het is ook hier moeilijk om hypothesen op te stellen waarom vrijwilligers stoppen met project SLPT. Er is, zoals eerder gezegd, nog geen uitval en daarom kan er niet gevraagd worden aan mensen waarom ze gestopt zijn. Wel is het mogelijk om te kijken welke van de bovenstaande argumenten een reden *kunnen* zijn voor mensen om te stoppen met project SLPT. Hierbij geldt: door nu al zoveel mogelijk rekening te houden met deze redenen, blijft de uitval van vrijwilligers minimaal.

Om een antwoord te krijgen op mijn vier deelvragen heb ik gebruik gemaakt van verschillende, voornamelijk kwantitatieve, onderzoeksmethoden. Deze onderzoeksmethoden wil ik per deelvraag in dit hoofdstuk verantwoorden.

4.1 Eerste deelvraag

Voor mijn eerste deelvraag (hoe worden momenteel vrijwilligers geworven voor project SLPT) heb ik op zowel het projectplan als het plan van aanpak een zogenaamde documentatieanalyse uitgevoerd. Deze plannen zijn in oktober 2006 geschreven door projectleider Wim van der Worp en beschrijven precies wat het project precies inhoudt, welke doelen gerealiseerd moeten worden en hoe deze doelen gerealiseerd kunnen worden. Deze twee documenten zijn echter niet voldoende om de eerste deelvraag te kunnen beantwoorden, ze geven namelijk niet een beeld van de huidige stand van zaken wat betreft de werving van vrijwilligers. Om hier meer inzicht in te krijgen heb ik vaak korte en informele gesprekken gehad met de projectcoördinatoren Joost van der Ploeg en Gerard Kamphuis. Zij leiden de verschillende initiatieven in gemeentes en weten in welke fase elke gemeente zich bevindt. Daarnaast organiseren zij samen met lokale werkgroepen informatiebijeenkomsten voor geïnteresseerde burgers. Door twee informatiebijeenkomsten in zowel de voorbereiding als uitvoering mee te maken, heb ik een beeld gekregen hoe momenteel vrijwilligers worden geworven. Tevens heb ik de burgers die deze informatiebijeenkomst hebben bezocht, gebruikt als een onderzoeksgroep om zo de tweede deelvraag te kunnen beantwoorden.

4.2 Tweede deelvraag

Om een antwoord te krijgen op de vraag waarom mensen wel of niet vrijwilliger willen worden voor project SLPT heb ik een enquête gehouden (zie appendix II). Ik heb voor deze methode gekozen omdat ik vanuit mijn eerder behandelde theorie en hypothesen erg gerichte vragen kan opstellen. Deze vragen zijn voornamelijk kwantitatief, waardoor ik een vergelijkbare, statistische analyses kan maken. Er hebben 140 respondenten aan de enquête meegedaan. Deze respondenten zijn op verschillende manieren geworven: via een informatiebijeenkomst over Project SLPT in Azelo op 28 juni 2007, een informatiebijeenkomst in Noord-Deurningen op 3 juli 2007 en onder winkelend publiek in Haaksbergen.

In mijn onderzoek maak ik onderscheid tussen twee verschillende groepen respondenten: mensen die naar de informatiebijeenkomst zijn geweest en dus ervoor gekozen hebben om meer over het project te weten te komen en/of vrijwilliger te worden (de presentatiegroep) en mensen uit Haaksbergen of andere dorpen in Twente die nog vrijwel niets weten over het project (de straatgroep). Deze laatste groep kiest er minder snel voor om vrijwilliger te worden en dient daarom als vergelijkingsgroep. Uit de resultaten van de tweede deelvraag is het mogelijk om te kijken of de huidige manier van het werven van vrijwilligers (deelvraag 1) goed is of misschien aangepast moet worden.

4.2.1 Methodiek afnemen vragenlijst

De twee groepen hebben op verschillende manieren de vragenlijst ingevuld. Allereerst heb ik naar een aantal respondenten in Azelo de vragenlijst opgestuurd met een retourenveloppe. Daarnaast heb ik nog enkele mensen telefonisch de vragenlijst afgenomen. In Noord-Deurningen hebben vrijwel alle aanwezigen op de informatiebijeenkomst een vragenlijst met retourenveloppe mee naar huis gekregen. Het voordeel van deze methode is dat de mensen zelf de vragenlijst hebben ingevuld, wat erg veel tijd scheelt. Er kleven echter ook nadelen aan deze methode. Allereerst is de kans op non-respons erg groot, mensen moeten namelijk de moeite doen om de vragenlijst in te vullen én te retourneren. Daarnaast kunnen respondenten geen vragen aan mij stellen als ze een vraag onduidelijk of onvolledig vinden.

Hierdoor bestaat er de kans dat mensen vragen verkeerd interpreteren of zelfs helemaal niet invullen. Achteraf bleek inderdaad dat de eerste vraag uit de enquête (In hoeverre bent u bekend met het project 'Stimulering Lekenhulpverlening Platteland Twente'?) op verschillende manieren is geïnterpreteerd. Zo werd er bijvoorbeeld door veel mensen geantwoord dat ze nog nooit van het project hadden gehoord, terwijl ze net naar een presentatiebijeenkomst over het project waren geweest. Het was achteraf beter geweest als ik de vraag had gesteld 'Op welke manier heeft u voor het eerst iets over project SLPT gehoord?'. Als ik de vragenlijst zelf had afgenomen, had ik dit meteen kunnen opmerken.

De mensen van de straatgroep hebben niet zelf de enquête ingevuld, maar persoonlijk mijn vragen beantwoord. Dit moest wel, omdat deze mensen nog vrijwel niets weten over het project. Het is daarom erg belangrijk om mensen uit te leggen wat het project precies inhoudt. Om mensen over te halen om aan mijn onderzoek mee te doen, heb ik op straat rondgelopen met een AED. Ik benaderde mensen met de vraag 'herkent u dit apparaat?'. Deze eerste vraag vormde een vervolgens het aanknopingspunt tot mijn vragenlijst. Het voordeel van persoonlijk een vragenlijst afnemen is dat je direct onduidelijkheden of vragen van mensen kan beantwoorden. Daarnaast is het ook een goede manier om belangrijke dingen 'buiten de vragen' op te merken. Het is namelijk veel makkelijker om door te vragen als mensen vage antwoorden geven. Op deze manier kwam ik erachter dat ik bepaalde antwoordmogelijkheden over het hoofd had gezien. Hier kon ik echter bij de volgende respondenten gelijk rekening mee houden. Deze methode kent natuurlijk ook nadelen, zo is hij allereerst tijdrovend. Bij veel mensen moet je geduldig uitleggen wat het project inhoudt en hoe het alarmeringssysteem werkt. Op deze manier ben je gemiddeld 20 tot 30 minuten per respondent bezig. Daarnaast bestaat de kans dat ik onbewust mensen heb gestuurd in hun antwoorden, omdat ik van te voren hoopte op bepaalde resultaten. Dit laatste levert ook het gevaar op dat ik antwoorden anders invul dan mensen zelf zouden hebben gedaan. Om dit zoveel mogelijk te voorkomen heb ik geprobeerd een zo objectief mogelijk standpunt in te nemen bij het afnemen van de vragenlijst. Wanneer respondenten niet duidelijk waren in hun antwoord, heb ik gevraagd of ze de antwoordopties zelf konden bekijken en het meest passende antwoord konden aankruisen.

4.2.2 Samenstelling enquêtevragen

De vragen in mijn enquête zijn op verschillende manieren tot stand gekomen. De meeste vragen zijn gebaseerd op literatuur over vrijwilligerswerk. Deze literatuur heb ik al gedeeltelijk besproken in mijn theoretisch kader. Een deel van mijn vragen is bijvoorbeeld afkomstig uit onderzoeken van René Bekkers naar vrijwilligerswerk. Vooral zijn artikelen 'Geven van tijd: vrijwilligerswerk' (2005) en 'Secularisering en veranderende motieven voor vrijwilligerswerk' (2002) hebben mij geholpen om duidelijk te krijgen op wat voor gebieden mensen vrijwilligerswerk doen, maar ook wat voor verschillende motieven mensen hiervoor kunnen hebben (vraag 8, 13, 14, 19 en 20 in appendix II). Daarnaast zijn vrijwel al mijn demografische vragen gebaseerd op zijn profiel met daarin de kenmerken van vrijwilligers.

Een ander belangrijk element in mijn vragenlijst is de VFI van Clary en Snyder (1999). Zoals ik in mijn theoretisch kader heb besproken is het via de VFI mogelijk om te onderzoeken welke persoonlijke en sociale functies er schuilen achter de keuze om vrijwilliger te worden. Omdat de VFI in het artikel van Clary en Snyder aan de beknopte kant was, heb ik de VFI toegepast van Emily Mark uit 'Master Volunteer' aan de Kansas State University (2001). De dertig stellingen uit deze VFI staan in vraag 28, appendix II.

Naast deze op literatuur gebaseerde vragen heb ik ook zelf vragen bedacht. Deze vragen hebben geen betrekking op vrijwilligerswerk in het algemeen, maar op het project zelf (zie bijvoorbeeld vraag 2 tot en met 7). Achteraf bleek dat ik meer aandacht aan deze specifieke vragen had moeten besteden. De vragenlijst wordt namelijk erg overheerst door vragen over vrijwilligerswerk in het algemeen. Dit had tot gevolg dat uiteindelijk niet al mijn vragen relevant voor mijn onderzoek waren. Zo bleek het onnodig om aan mensen te vragen voor hoeveel organisaties ze momenteel vrijwilligerswerk doen of door wie ze voor het eerst gevraagd zijn om vrijwilliger te worden. De verklaring hiervoor is dat dit soort vrijwilligerswerk eigenlijk niet vergeleken kan worden met 'normaal' vrijwilligerswerk. Als vrijwilliger voor project SLPT wordt er in het meest positieve geval geen hulp of tijd van je gevraagd. Dat geeft dit soort vrijwilligerswerk een ander karakter. Dit beseftte ik mij niet genoeg bij het samenstellen van de vragen.

4.2.3 Verwerking en analyse van enquêtevragen

Om de 140 vragenlijsten te verwerken heb ik via www.netq.nl mijn vragenlijst geprogrammeerd. Vervolgens heb ik via deze online vragenlijst de antwoorden van alle respondenten ingevoerd. Het voordeel van dit programma is dat het antwoorden automatisch codeert voor verdere analyse in statistiekprogramma SPSS. Dit verkleint de kans op invoerfouten. In SPSS heb ik vervolgens mijn statistische analyses uitgevoerd. Hiervoor heb ik allereerst het bestand opgesplitst in de twee eerder genoemde groepen: de straat- en presentatiegroep. Daarna heb ik voor alle vragen een kruistabel gemaakt met de centrale vraag van mijn onderzoek 'wilt u vrijwilliger worden voor project SLPT'. Via deze kruistabellen naar mogelijke verbanden gezocht. Om te kijken of gevonden verbanden ook statistisch significant te noemen zijn, heb ik gebruik gemaakt van mijn hypothesen en de chikwadraattoets.

4.3 Derde deelvraag

De laatste deelvraag betreft de vraag hoe men de uitval van vrijwilligers kan voorkomen of tegengaan. Deze vraag is een van de moeilijkste vragen om te beantwoorden, omdat het project SLPT voor het eerst wordt uitgevoerd in Nederland. Hierdoor bestaan er geen gegevens van vrijwilligers wat betreft uitval.

Om toch een beeld te krijgen van de mogelijke (redenen voor) uitval van vrijwilligers heb ik eerst gekeken naar de resultaten van een gelijksoortig, afgerond project in het buitenland: *The Public Access Defibrillation (PAD) Trial*. Daarna heb ik in mijn enquête onderzocht welke redenen vrijwilligers hebben om te stoppen met vrijwilligerswerk. Respondenten die aangaven ooit vrijwilligerswerk te hebben gedaan konden via een lijstje met argumenten zoals 'ik had het gevoel dat ik nutteloos werk deed' of 'ik zag geen resultaten van mijn werk' aangeven waarom ze zijn gestopt. Deze argumenten zijn afkomstig van verschillende websites over vrijwilligerswerk, waaronder www.viawzb.be. Na deze enquêtevraag heb ik gekeken of de redenen waarom mensen in het algemeen stoppen met vrijwilligerswerk, ook een reden kunnen zijn voor vrijwilligers in project SLPT om te stoppen.

Na deze bovenstaande methoden heb ik gezocht naar manieren om de uitval van vrijwilligers te voorkomen of tegen te gaan. Hierbij bespreek ik vooral hoe je a posteriori, dus wanneer het project is geïmplementeerd en vrijwilligers zijn geworven, uitval kunt voorkomen. Ik kijk echter ook naar de mogelijkheden om vooraf de uitval van vrijwilligers te voorkomen. Dit doe ik aan de hand van de Eindrapportage Monitor Vrijwilligerswerkbeleid (2004), waarin verschillende methoden worden besproken om vrijwilligers te behouden.

Huidige werving van vrijwilligers

Sinds de opzet van Project SLPT is AO druk op zoek naar mensen die aan het project mee willen werken. In de eerste plaats is het hierbij vooral belangrijk om de verschillende gemeentes in Twente bewust te maken van het feit dat dit project bestaat. Zo kunnen zij gaan overwegen of ze aan het project willen meedoen of niet. Hierbij is het niet noodzakelijk dat alles via de gemeente zelf loopt. Ook verenigingen, particulieren of andere initiatieven kunnen bij AO aankloppen als ze willen deelnemen aan het project. Het belangrijkste is dat er een enthousiaste groep van mensen, de werkgroep, klaar staat om het project te initiëren in hun dorpskern of kerndorp. Voordat ik in dit hoofdstuk ga beschrijven hoe vrijwilligers momenteel worden geworven, wil ik eerst wat meer vertellen over de rol van deze werkgroep.

5.1 Formeren werkgroep

Het samenstellen van een werkgroep is een belangrijke fase in de implementatieproces van het project, maar ook in het wervingsproces van vrijwilligers voor het project. Deze werkgroep is namelijk verantwoordelijk voor het benaderen van de burgers om aan het project deel te nemen. Vaak wordt daarom de werkgroep samengesteld uit mensen die hun dorp en inwoners goed kennen. Denk bijvoorbeeld aan mensen die in een dorpsraad zitten of bij lid zijn van de plaatselijke EHBO-vereniging. Daarnaast geniet het ook de voorkeur als er iemand vanuit de gemeente in de werkgroep zit. Dit is echter een keuze van de gemeente zelf. De werkgroep wordt begeleid door een projectcoördinator van AO, in dit geval dus Joost van der Ploeg of Gerard Kamphuis.

Wanneer er een lokale werkgroep is samengesteld, wordt er eerst een Plan van Aanpak geschreven om project SLPT te kunnen implementeren. In dit plan wordt onder andere beschreven wat het beschikbare budget is, **hoeveel AED's er nodig zijn in het dorp en hoeveel vrijwilligers er geworven moeten worden**. Daarna begint de werkgroep met de grootste klus: het overtuigen van inwoners over de noodzaak en belang van reanimatie en de AED.

5.2 Overtuigen inwoners

Het staat elke werkgroep vrij om te kijken welke doelgroepen zij willen benaderen voor het project en hoe ze deze doelgroepen willen informeren. In principe kan iedereen mee doen, zolang mensen maar ouder zijn dan veertien jaar^{vi} en lichamelijk in staat zijn om te kunnen reanimeren of een AED te bedienen. Het voordeel hiervan is dat heel veel doelgroepen geschikt zijn voor dit project. Toch maken werkgroepen vaak een selectie van enkele doelgroepen.

Om te onderzoeken hoe en welke doelgroepen nu meestal worden benaderd heb ik gekeken naar de werving van mensen voor de informatiebijeenkomsten in Azelo en Noord-Deurningen. Het viel hierbij op dat werkgroepleden vaak de volgende drie doelgroepen als eerste benaderen:

1. *Familie, vrienden en kennissen*
2. *Plaatselijke verenigingen*
3. *Plaatselijke ondernemers*

De eerste doelgroep, familie, vrienden en kennissen, wordt vaak op een persoonlijke manier benaderd. Het zijn mensen die de werkgroepleden al kennen en dus makkelijk kunnen overtuigen. Ze dienen eigenlijk als een soort testgroep om te kijken hoe enthousiast mensen zijn over het project. De tweede doelgroep, plaatselijke verenigingen, wordt vaak ook op een persoonlijke manier benaderd, bijvoorbeeld door een werkgroep lid dat in de plaatselijke EHBO-, sport- of kerkvereniging zit. Plaatselijke verenigingen hebben als voordeel dat ze vaak actieve mensen hebben die bereid zijn om wat voor de gemeenschap te doen. De laatste doelgroep bestaat uit plaatselijke ondernemers. **Dit is voornamelijk omdat de AED's zelf moeten worden aangeschaft en hier dus sponsoren voor moeten worden gezocht.** Sommige bedrijven,

winkels of sportverenigingen hebben al een AED hangen of zijn ze van plan er een aan te schaffen. Dit betekent automatisch dat er mensen bij deze AED zijn die kunnen reanimeren of dat willen leren. Daarom vormen plaatselijke ondernemers een ideale doelgroep om mee samen te werken.

Nadat deze drie doelgroepen zijn benaderd is het tijd om ook de andere inwoners in te lichten. De meest gebruikte methode hierbij is mond tot mond reclame, informatie in huis aan huis kranten en informatiefolders van deur tot deur. Het voordeel van deze methodes is dat ze relatief makkelijk en snel zijn in de vaak kleine dorpen en gemeentes in Twente. Daarnaast is er in Noord-Deurningen gebruik gemaakt van een dorpsfeest. Tijdens dit feest heeft de werkgroep niet alleen een grote campagne gehouden rondom het project, ook is er geld ingezameld voor de aanschaf van AED's. Dit bleek later tijdens de informatiebijeenkomst een grote stimulans te zijn geweest voor verschillende inwoners om deel te nemen aan het project.

Als laatste is de werkgroep van Noord-Deurningen ook nog persoonlijk van deur tot deur gegaan om mensen een uitnodiging te geven voor de informatiebijeenkomst. Zelf denk ik dat dit een van de sterkste methodes is. Inwoners kunnen namelijk wel makkelijk informatiefolders negeren, maar niet dorpsbewoners die persoonlijk het belang van het project komen uitleggen. Hoewel deze methode zeer intensief is, dwingt het wel mensen om te luisteren. Deze methode kan naar mijn idee echter alleen uitgevoerd worden door dorpsgenoten, omdat deze een sociale druk kunnen uitoefenen. Tegen een onbekend iemand kan je makkelijker 'nee' zeggen. Er moet bij deze methode echter wel heel erg opgepast worden dat de sociale druk niet te groot wordt en mensen zich gedwongen voelen om mee te doen, terwijl ze dit eigenlijk niet willen. Bijvoorbeeld omdat onzeker zijn over het feit of ze wel durven te reanimeren. Op deze manier kan je vrijwilligers werven die uiteindelijk niet geschikt zijn voor het project.

Nadat de inwoners overtuigd zijn van het belang van het project is het tijd om geïnteresseerden verder in te lichten. Hiervoor wordt er gebruik gemaakt van een informatiebijeenkomst die wordt gegeven door een van de projectcoördinatoren van AO.

5.3 Informatiebijeenkomst

De informatiebijeenkomst is eveneens een belangrijk onderdeel in het wervingsproces. Op deze bijeenkomst wordt er uitgelegd waarom project SLPT zo belangrijk is. Hiervoor wordt niet alleen besproken hoe het project precies werkt en wat een vrijwilliger precies moet doen, ook wordt er aandacht besteed aan de volgende zaken:

- *wat is een hartinfarct (uitleg ventrikelfibrillatie) en wat zijn de overlevingskansen (5 tot 10%)*
- *wat zijn de oorzaken en gevolgen van een hartinfarct (afsterven hersencellen door zuurstoftekort)*
- *waar vindt een hartinfarct meestal plaats (thuis)*
- *hoe kan iemand met een hartinfarct het beste en snelst worden geholpen (hartmassage/ mond op mondbeademing, 112 bellen, defibrilleren via een AED)*

Bij het laatste onderdeel, hoe help je iemand met een hartinfarct, wordt er een reanimatiedemonstratie gegeven waarbij gebruik wordt gemaakt van een AED. Het principe hiervan is dat mensen zien hoe makkelijk het is om te reanimeren en een AED te gebruiken.

5.4 Verkrijgen vrijwilligers

Na de informatiebijeenkomst kunnen mensen zich opgeven als vrijwilliger. Dit betekent dat ze een reanimatiecursus en eventueel een AED-training krijgen bij AO. Tot nu toe zijn in de meeste gemeenten voldoende vrijwilligers gevonden. Dit komt vooral omdat werkgroepen te maken hebben met hechte en kleine gemeenschappen. Hierbij zorgde het 'ons kent ons' principe ervoor dat mensen relatief makkelijk en snel geïnformeerd kunnen worden over het project. De vraag is echter hoe werkgroepen de werving moeten aanpakken in hele grote gemeenten, denk bijvoorbeeld aan de gemeente Haaksbergen met ruim 25 000 inwoners. Op dat moment moet er efficiënt te werk worden gegaan en is het belangrijk om te weten welke doelgroepen juist wel of niet geschikt zijn om te benaderen.

5.5 Conclusie deelvraag 1

In dit hoofdstuk hebben we gezien dat vrijwilligers voor project SLPT door lokale werkgroepen worden geworven. Deze manier van werven is erg effectief, omdat werkgroepen hun dorp kennen en op een persoonlijke manier mensen kunnen benaderen. Hierbij gaat de speciale aandacht vaak uit naar plaatselijke vrijwilligersverenigingen en lokale ondernemers. Hier zijn niet alleen mensen te vinden die vaak al actief zijn in de gemeenschap, ook kan er op deze manier geld worden ingezameld om AED's aan te schaffen. Overige dorpsbewoners worden over project SLPT geïnformeerd via mond tot mond reclame, informatie in huis aan huis kranten en informatiefolders van deur tot deur. Op de manier probeert de lokale werkgroep mensen enthousiast te maken om naar de informatiebijeenkomst van Ambulance Oost te komen. Tijdens deze informatiebijeenkomst wordt door een van de projectcoördinatoren van AO uitgelegd hoe project SLPT precies werkt en waarom het project zo belangrijk is.

Na deze informatiebijeenkomst worden mensen gevraagd of ze vrijwilliger willen worden. Vooralsnog zijn er in de alle gemeenten waar een informatiebijeenkomst is geweest, voldoende vrijwilligers gevonden. De eerste werving van vrijwilligers is dus vrijwel vlekkeloos verlopen. Dit is echter te danken aan het feit dat er tot nu toe voornamelijk geworven is in de wat kleinere dorpen en gemeenten. Hierbij is het door de inzet van een enthousiaste werkgroep relatief makkelijk om alle dorpsbewoners te informeren. Er zijn echter ook gemeentes die nog niet zijn begonnen met het informeren en werven van vrijwilligers. Dit zijn de grotere gemeenten zoals Haaksbergen. Hier zal het moeilijk worden om alle 25 000 inwoners persoonlijk op de hoogte te stellen over project SLPT. Voor deze gemeentes is het noodzakelijk om efficiënt en doeltreffend te werven. Hoe ze dit moeten doen zal in de volgende hoofdstukken duidelijk worden.

Uitkomsten enquête

In dit hoofdstuk richt ik mij op de vraag waarom mensen juist wel of niet vrijwilliger willen worden voor project SLPT. Om hier inzicht in te krijgen heb ik, zoals toegelicht onder paragraaf 3.2, gebruik gemaakt van een enquête. In dit hoofdstuk kijk ik eerst naar de resultaten van de werving van respondenten. Daarna behandel ik aan de hand van 'The Theory of Planned Behavior' van Icek Ajzen (1991) waarom respondenten ervoor kiezen om wel of niet vrijwilliger te worden voor project SLPT. Als laatste zal ik toelichten welke variabelen verband houden met deze keuze om vrijwilliger te worden. Hier zal ik ook de uitkomsten van de Volunteer Functions Inventory (VFI) behandelen.

6.1 Resultaten werving respondenten

6.1.1 Werving respondenten informatiebijeenkomst Azelo

Azelo is een buurtschap in de gemeente Hof van Twente. Het ligt tussen Borne, Bornebroek en Delden in en kent ongeveer 250 inwoners. Op de informatiebijeenkomst in Azelo waren er 32 mensen aanwezig, waarvan een deel afkomstig is uit Borne.

Ik heb willekeurig zeven mensen op de informatiebijeenkomst benaderd en gevraagd of ze een enquête wilden invullen. Hiervan hebben vier mensen aangegeven de enquête via de post te willen ontvangen. De overige drie mensen wilden telefonisch de enquête beantwoorden. Omdat de enquête op dat moment nog niet af was, heb ik deze een week later opgestuurd en de respondenten telefonisch benaderd. Zes van de zeven respondenten hebben uiteindelijk de vragenlijst ingevuld.

6.1.2 Werving informatiebijeenkomst Noord Deurningen

Noord-Deurningen is een klein dorp dat bestaat uit 1028 inwoners en ligt in de gemeente Dinkelland. Het ligt tussen Denekamp en het Duitse Nordhorn. De opkomst bij de informatiebijeenkomst was groot met ongeveer 100 mensen, waarvan de meeste afkomstig zijn uit Noord Deurningen en Denekamp. Tijdens deze bijeenkomst heb ik 75 enquêtes uitgedeeld. Omdat de opkomst groter was dan ik had gedacht, heb ik achteraf nog veertien vragenlijsten opgestuurd. Het merendeel van de aanwezige mensen heeft dus een enquête ontvangen. Uiteindelijk zijn er van de 89 uitgedeelde vragenlijsten 61 vragenlijsten geretourneerd.

6.1.3 Werving straatrespondenten in de gemeente Haaksbergen

Om een vergelijking te kunnen maken tussen mensen die wel en niet geïnformeerd zijn over het project, heb ik ervoor gekozen om mijn vragenlijst ook in de gemeente Haaksbergen af te nemen. De gemeenteraad in Haaksbergen heeft besloten aan het project mee te willen werken. Het bevindt zich nu in de fase waarin een werkgroep wordt gevormd. De inwoners van de gemeente Haaksbergen zijn daarom nog niet geïnformeerd over het project. Er zijn hier en daar wel wat krantenartikelen geweest in lokale kranten, maar veel meer publiciteit is er nog niet geweest. Daarnaast zal de gemeente Haaksbergen een uitdaging worden om vrijwilligers te werven. Het kent namelijk ruim 25 000 inwoners. Dit betekent dat er doelgericht en efficiënt doelgroepen benaderd moeten worden.

In totaal heb ik 61 vragenlijsten afgenomen bij mensen afkomstig uit de gemeente Haaksbergen. Daarnaast hebben ook nog veertien respondenten uit andere gemeenten in Twente de meegedaan. Om rekening te houden met de representativiteit van de respondenten, heb ik de variabelen 'leeftijd' en 'geslacht' bijgehouden om scheve verdelingen te voorkomen (zie appendix IV, tabel 5 en 6). Hierbij moet de opmerking worden geplaatst dat er in verhouding veel jongeren (veertien tot negentien jaar) aan het onderzoek hebben meegedaan. Hiervoor heb ik expliciet gekozen, omdat ik goed wou uitzoeken hoe jongeren over het project nadenken in vergelijking met volwassenen. Verder is de groep van mensen van 70 jaar en ouder sterk ondervertegenwoordigd. Hiervoor zijn verschillende redenen. Allereerst was mijn locatie (winkelstraten) niet geschikt om mensen uit deze leeftijdscategorie te vinden. Verder gaven bijna

alle mensen die ik benaderde aan niet mee te willen werken aan mijn onderzoek, omdat ze zich hiervoor te oud vonden. Als laatste merkte ik ook dat in deze leeftijdscategorie zich veel mensen bevinden die lichamelijk niet in staat zijn om iemand te kunnen reanimeren. Daarom is deze groep klein gebleven.

6.2 De keuze: wel of niet vrijwilliger voor project SLPT

De meest belangrijke en relevante vraag in mijn enquête is of iemand geïnteresseerd is om vrijwilliger te worden voor project Stimulering Lekenhulpverlening Platteland Twente (zie appendix II, vraag 7). Deze vraag heb ik uiteraard niet meteen voorgelegd aan de respondenten. Voor de vraag is er uitgelegd wat het project precies inhoudt en welke verplichtingen een vrijwilliger heeft. Respondenten konden bij deze vraag uit drie antwoordcategorieën kiezen, namelijk: 'ik word zeker wel vrijwilliger', 'ik word misschien vrijwilliger' en 'ik word zeker niet vrijwilliger'.

6.2.1 Aantal respondenten dat vrijwilliger wil worden (vraag 7)

Wanneer we kijken naar de resultaten van vraag 7 (tabel 7 hieronder), zien we dat van de 140 respondenten er in totaal 79 hebben aangegeven vrijwilliger te willen worden voor project SLPT. Dit is meer dan de helft van de respondenten. Het merendeel van deze mensen is echter afkomstig van de presentatiegroep. Van deze groep geeft namelijk 92,5% aan *zeker wel* vrijwilliger te willen worden voor project SLPT. Slecht drie respondenten twijfelen en één respondent wil zeker niet vrijwilliger worden.

Bij de straatgroep zien we dat de kans al veel kleiner is dat iemand zeker wel vrijwilliger wil worden voor het project: maar 17 mensen, oftewel 23,3% van de respondenten, in deze groep weet het zeker. Een iets groter aantal respondenten, namelijk 21 oftewel 28,8%, twijfelt over de keuze om vrijwilliger te worden. De rest van de respondenten, bijna de helft met 47,9%, geeft aan *zeker niet* vrijwilliger te willen worden.

Tabel 7: verdeling respondenten naar groep

Respondent hoort bij presentatie of straatgroep * Vrijwilliger worden ja/nee Crosstabulation			Vrijwilliger worden ja/nee			Total
			Zeker niet	Misschien wel/ misschien niet	Zeker wel	
Respondent hoort bij presentatie of straatgroep	Presentatie	Count % within Respondent hoort bij presentatie of straatgroep	1 1,5%	4 6,0%	62 92,5%	67 100,0%
	Straat	Count % within Respondent hoort bij presentatie of straatgroep	35 47,9%	21 28,8%	17 23,3%	73 100,0%
Total	Count % within Respondent hoort bij presentatie of straatgroep	36 25,7%	25 17,9%	79 56,4%	140 100,0%	

Het lijkt er dus op dat wanneer mensen ervoor kiezen om naar de informatiebijeenkomst te gaan, de kans erg groot is dat ze ook vrijwilliger worden. Dit is op zich logisch, omdat er al een eerste 'selectie' heeft plaatsgevonden tussen mensen die geïnteresseerd zijn in het project en naar de informatiebijeenkomst komen en mensen die het project niet aanspreekt en dus ook niet komen. De straatgroep geeft daarom een veel realistischer beeld van hoe groot de kans is dat een willekeurig iemand vrijwilliger wil worden voor het project.

6.2.2 The Theory of Planned Behavior

Om inzicht te krijgen in het feit waarom mensen wel of niet vrijwilliger willen worden voor project SLPT heb ik gekeken naar de motieven van respondenten in combinatie met de 'Theory of Planned Behavior' van Icek Ajzen (1991, p. 179 -211). Deze theorie, zoals eerder besproken in mijn theoretisch kader, bestaat uit een gedragsmodel dat verklaart waarom mensen ervoor kiezen om wel of niet een bepaald gedrag te vertonen.

Theorie toegepast op vrijwilligerswerk voor project SLPT

Wanneer de Theory of Planned Behavior wordt toegepast op project SLPT is het gedrag de keuze om wel of niet vrijwilliger te worden. Deze keuze zal worden gebaseerd op de drie eerder besproken determinanten. Volgens mijn hypothese zullen mensen volgens de eerste determinant, *attitude toward the behavior*, vrijwilliger worden als ze een positieve houding tegenover het gedrag hebben. Dit betekent dat ze de verschillende gevolgen tegen elkaar hebben afgewogen en hebben besloten dat bijvoorbeeld het volgen van een verplichte reanimatiecursus misschien tijd kost (negatief), maar ook voor een persoonlijke ontwikkeling zorgt (positief). Of dat het reanimeren van iemand misschien eng is (negatief), maar dat de kans bestaat dat je iemands leven kan redden (positief). Mensen die niet vrijwilliger worden kijken in dit geval naar de andere kant van de medaille: je kunt wel iemands leven redden, maar de kans bestaat ook dat het niet lukt. Hierbij weegt de kans op mislukking zwaarder dan de kans op succes, waardoor er een negatieve houding ontstaat. Zo worden ook de tweede en derde determinanten afgewogen.

Ik wil dieper op deze determinanten ingaan door nu de eerste resultaten van mijn enquête te bespreken. Deze resultaten zijn afkomstig van vraag 8, 9 en 10 (zie appendix II) en betreffen de argumenten van respondenten om *zeker wel*, *misschien* of *zeker niet* vrijwilliger te worden voor project SLPT.

6.2.3 Argumenten om wel vrijwilliger te worden (vraag 8)

In paragraaf 5.2.1 kwam naar voren dat er in totaal 79 mensen, waarvan 62 afkomstig van de presentatiegroep en 17 van de straatgroep, hebben aangegeven zeker wel vrijwilliger te willen worden voor project SLPT. Deze respondenten moesten bij vraag 8 (zie appendix II) uit achttien argumenten maximaal drie argumenten selecteren om aan te geven waarom ze precies vrijwilliger willen worden. Wanneer een argument niet tussen de gegeven antwoorden stond, kon het missende argument worden ingevuld onder 'anders, namelijk'.

Voor zowel de straat- als presentatiegroep kwamen de volgende drie argumenten het meest naar voren waarom iemand vrijwilliger wil worden (zie appendix V, tabel 8):

1. *Het lijkt mij een waardevol project waar ik graag aan wil bijdragen* (73%)
2. *Ik vind het belangrijk om mensen om mij heen te helpen* (53%)
3. *Het lijkt mij handig om te kunnen reanimeren/ een AED te kunnen bedienen* (43-41%)

Drie respondenten hebben nog een extra argument gegeven onder 'anders, namelijk':

- *Het lijkt mij verschrikkelijk om een hartstilstand mee te maken en dan niets te kunnen doen*
- *Als ik zelf een hartstilstand heb, zou ik ook graag zo snel mogelijk geholpen willen worden*
- *Ik heb een EHBO-cursus gedaan, dus ik voel mij verplicht om te helpen*

Motieven bekeken vanuit de Theory of Planned Behavior

Wanneer we bovenstaande motieven vanuit de Theory of Planned Behavior bekijken, zien we dat mensen die vrijwilliger willen worden zich in de eerste plaats vooral richten op het algemeen belang. Het gedrag om vrijwilliger te worden lijkt hier vooral bepaald door een algemene houding die mensen al hebben: waardevolle initiatieven moeten ondersteund worden en je moet je medemens helpen. Het is vanuit deze houding vanzelfsprekend dat je vrijwilliger wordt voor een project zoals dit. Deze argumenten maken daarom deel uit van de 'perceived behavioral control'. Op basis van eerdere ervaring en een bestaande houding, is het makkelijk om ervoor te kiezen vrijwilliger te worden. Pas daarna worden er meer individuele en persoonlijke overwegingen gemaakt betreffende het project. Deze overwegingen horen vooral bij de 'attitude toward the behavior', omdat ze zich richten op de gevolgen. Zo geeft meer dan 40% van de respondenten aan dat ze het handig lijkt om te kunnen reanimeren of een AED te gebruiken. Door aan het project deel te nemen kunnen ze wat nieuws leren en bestaande kennis uitbreiden. Andere gevolgen werden minder snel genoemd, hoewel het wel opvallend was dat 20% van de respondenten aangaf het geweldig te vinden om iemands leven te kunnen redden.

Het lijkt er dus op dat eerste en derde determinanten, perceived behavioral control en attitude toward the behavior, erg zwaarwegend zijn in de keuze om vrijwilliger te worden. De tweede determinant, subjective norm, lijkt nauwelijks een rol te spelen. Slechts 16% van de respondenten gaf aan zich vanuit de gemeenschap waarin men leeft zich verplicht te voelen deel te nemen. Het lijkt er dus op dat normatieve verwachtingen van anderen niet belangrijk zijn bij de keuze om vrijwilliger te worden. Toch wil ik een kritische noot plaatsen bij de ogenschijnlijke kleine rol van deze laatste determinant. Zelf vermoed ik namelijk dat normatieve verwachtingen van anderen juist in de kleinere dorpen zoals Noord-Deurningen een grote rol kunnen spelen. In dit soort dorpen is namelijk 'noaberschap', het helpen van anderen in je buurt, erg belangrijk en vanzelfsprekend. Hoewel ik eerder aangaf dat het argument 'ik vind het belangrijk om mensen om mij heen te helpen' een algemene houding betreft, kan dit argument ook gekozen zijn vanuit een sociaal wenselijk oogpunt. Het is dan niet vanzelfsprekend dat men deze houding heeft, maar aanneemt. Als dit zo is spelen normatieve verwachtingen juist een enorme rol om vrijwilliger te worden. Mijn onderzoek is echter niet diepgaand genoeg om te kijken of deze theorie klopt.

6.2.4 Argumenten twijfelende respondenten (vraag 9)

In totaal hebben 25 mensen, waarvan 21 van de straat- en vier van de presentatiegroep, aangegeven dat ze misschien vrijwilliger willen worden voor project SLPT. Deze mensen zijn nog niet helemaal zeker van hun keuze. Er zijn bepaalde drempels die ze tegen houden om juist wel of niet vrijwilliger te worden. Het is erg belangrijk om deze drempels in kaart te brengen. Deze groep mensen kan namelijk nog wel overtuigd worden om vrijwilliger te worden, mits de drempels weggehaald worden.

In tabel 9 van appendix V staan de gezamenlijke resultaten van vraag 9. Hierin valt te zien dat de volgende drie argumenten worden het meest worden aangegeven door twijfelende respondenten:

1. Ik weet niet of ik voldoende aanwezig ben (in de buurt van een AED)	(32%)
2. Ik weet niet of ik voldoende tijd heb (om bijvoorbeeld een cursus te volgen)	(28%)
3. Dit type vrijwilligerswerk lijkt mij eng/ dit type vrijwilligerswerk brengt teveel verantwoordelijkheden en verplichtingen met zich mee	(16%)

Oorspronkelijk stond argument 1 niet in de vragenlijst. Het bleek op straat echter dat heel veel respondenten denken niet voldoende aanwezig te zijn, omdat ze bijvoorbeeld naar hun werk of school moeten. Mensen denken dus snel dat vrijwilligers voor dit project altijd op één locatie aanwezig moeten zijn. Daarnaast denken mensen ook dat dit type vrijwilligerswerk veel tijd kost, ondanks dat er wordt uitgelegd dat ze maar eenmalig een cursus van twee tot vier uur krijgen en daarna nog maar één keer per jaar op herhaal cursus moeten komen. Naast deze twee hoofdargumenten gaf nog 16% van de respondenten aan dat ze dit type vrijwilligerswerk eng vinden of vermoeden dat het teveel verantwoordelijkheden en verplichtingen met zich meebrengt.

Verder werden er nog veel argumenten gegeven door straatrespondenten onder 'anders, namelijk'. Deze argumenten hadden de volgende strekking:

- Ik weet niet of ik in het geval van een echte hartaanval/panieksituatie goed kan reageren
- Wat als ik iets verkeerd doe? Dan val ik van de wal in de sloot.
- Ik zou er eerst goed over moeten nadenken, ik ben bang voor een emotionele nasleep
- Ik ben nogal laks in dingen.
- Ik heb geen zin om hiervoor speciaal een cursus te moeten volgen. Ik krijg liever alle informatie thuis op papier.
- Ik wil zoiets alleen met mijn vrienden doen

Bij de presentatiegroep waren er slechts vier respondenten die aangaven te twijfelen. Hiervan gaf een respondent het argument dat zij niet zeker wist of dat ze voldoende aanwezig was. Twee andere respondenten gaven aan dat ze al ander of teveel vrijwilligerswerk deden. Daarnaast werd er nog twee keer een extra argument gegeven, namelijk: 'Ik heb geen mobiele telefoon of internet' en 'de deelname in Noord-Deurningen is te groot'.

Motieven bekeken vanuit de Theory of Planned Behavior

Bovenstaande motieven kunnen vrij eenvoudig worden ingevuld in de Theory of Planned Behavior. Ze zijn namelijk vooral gericht op de gevolgen en drempels van dit type vrijwilligerswerk. Allereerst noemen mensen verschillende factoren die het moeilijk maken vrijwilliger te worden, wat valt onder perceived behavioral control. Zo weten veel respondenten niet of ze voldoende tijd hebben of aanwezig zijn. Ook gaven enkele respondenten aan nogal laks te zijn in dingen. Door deze karaktereigenschap is de kans groot dat deze mensen niet naar (herhaal)cursussen komen of hun mobiel bij zich dragen. Daarnaast kijken twijfelende respondenten ook veel meer naar de negatieve gevolgen van dit soort vrijwilligerswerk. Zo weten veel mensen niet zeker of ze wel goed reageren als er echt iemand gereanimeerd moet worden. Daardoor zijn ze bang om fouten te maken en in een emotionele nasleep te belanden. Hierdoor nemen ze bij de 'attitude toward the behavior' een erg onzekere houding aan. Het lijkt erop dat ook bij twijfelende respondenten de normatieve verwachtingen van anderen een minimale rol spelen. Slechts drie respondenten (12%) gaven aan dat zij eerst wilden kijken hoe partner, familie en/of vrienden over het project denken. Opvallend was dat één respondent van 17 jaar oud alleen wilde meedoen als zijn vrienden het ook deden.

6.2.5 Argumenten om niet vrijwilliger te worden (vraag 10)

In totaal hebben 36 mensen aangegeven dat ze niet vrijwilliger willen worden. Hiervan was er één afkomstig van een presentatie. De reden hiervoor was dat de respondent vond dat dit type vrijwilligerswerk teveel verantwoordelijkheden en verplichtingen met zich mee brengt.

Op straat gaven mensen de volgende top drie van redenen waarom men niet vrijwilliger willen worden (zie appendix V, tabel 10):

1. *Dit type vrijwilligerswerk brengt veel verantwoordelijkheden/ verplichtingen met zich mee* (39%)
2. *Dit type vrijwilligerswerk vind ik eng* (36%)
3. *Ik ben niet voldoende aanwezig* (19%)

Er werden echter ook nog andere of aanvullende redenen genoemd die niet tussen mijn argumenten stonden. Deze argumenten hadden de volgende strekking:

- *Wat als ik het fout doe? Ik ben bang voor een schuldgevoel of aansprakelijkheidsstelling*
- *Ik ben te onzeker of dit werk geschikt is voor mij, of ik het wel kan.*
- *Ik denk dat één training niet voldoende is om dit werk te kunnen doen.*
- *Ik wil niet via mijn mobiel in de gaten worden gehouden.*
- *Ik ben bang dat wat ik leer snel vergeet en in de praktijk dan fouten maak.*
- *Het gaat gewoon tegen mijn gevoel in om dit soort werk te doen.*
- *Ik ben niet medisch ingesteld.*
- *Ik heb qua ziekte al genoeg problemen aan mijn hoofd.*

Motieven bekeken vanuit de Theory of Planned Behavior

Bovenstaande motieven van respondenten die aangeven zeker niet vrijwilliger te worden, lijken veel op de motieven van twijfelende respondenten. Toch weegt hier de determinant 'attitude toward the behavior' in de eerste plaats zwaarder mee dan de 'perceived behavioral control'. Men kijkt namelijk vooral naar de negatieve gevolgen van dit werk en vindt dit veelal voldoende om te besluiten niet vrijwilliger te worden. Pas daarna worden er factoren genoemd die het uitvoeren van dit soort vrijwilligerswerk belemmeren. Deze groep zal daarom nooit overtuigd kunnen worden om alsnog vrijwilliger te worden. Je kan wel belemmerende factoren weghalen of inspelen op normatieve verwachtingen, maar je kan moeilijk een 'gevoel' of 'houding' van iemand veranderen.

Jongeren en project SLPT

Bij deze paragraaf wil ik graag nog een extra aantekening maken over jongeren en vrijwilligerswerk. Op straat viel mij namelijk op dat heel veel jongeren geen vrijwilliger wilden worden. Van de zeventien respondenten in de leeftijd van veertien tot en met negentien jaar, wilde slechts één jongere zeker wel aan het project meedoen. Vijf twijfelden en elf wilden zeker weten niet vrijwilliger worden. Dit lag niet in

mijn verwachting. Je zou juist denken dat jongeren, die vrijwel altijd een mobiele telefoon bij zich dragen en vaak met nieuwe technologieën in aanraking komen, ervoor open staan om aan een project zoals dit deel te nemen. Toch blijkt juist deze groep het meest onzeker te zijn over dit soort vrijwilligerswerk. Veel jongeren lijkt het erg eng of vies (vanwege mond-op-mond beademing) om een volwassen iemand te moeten reanimeren. Daarnaast zijn jongeren erg bang dat een reanimatie niet lukt en zij daarvoor de schuld krijgen. Opvallend was dat zelfs jongeren die ooit een reanimatiecursus op school hadden gehad, nog steeds aangaven reanimatie eng te vinden.

Naast onzekerheid is er nog een andere belangrijke variabele die als drempel fungeert voor jongeren: je krijgt geen geld voor dit werk. Hoewel veel jongeren het niet meteen bij vraag 10 toegaven, bleek later in de vragenlijst dat jongeren geen vrijwilligerswerk doen of overwegen omdat het ze niets oplevert. Ze besteden hun vrije tijd liever aan een betaald bijbaantje.

6.3 Variabelen die samenhangen met het worden van vrijwilliger

In de vorige paragrafen is er gekeken naar de motieven van respondenten om wel of niet vrijwilliger te worden voor project SLPT. In deze paragraaf ga ik de meest relevante en interessante variabelen uitlichten die verband houden met het worden van vrijwilliger. Sommige vragen uit de enquête zullen dus niet behandeld worden, omdat er achteraf geen interessant verband bleek te bestaan. Om te kijken of de aangetroffen verbanden tussen variabelen verband hebben, maak ik gebruik van de chikwadraattoets.

6.3.1 Resultaten vragenlijst

Herkenning Automatische Externe Defibrillator (extra vraag 1)

Bij het benaderen van respondenten op straat heb ik de vraag gesteld of mensen mij konden vertellen wat voor apparaat ik bij mij had. Hierbij moesten zij vertellen wat de naam van het apparaat is en waarvoor hij dient. Respondenten die de AED en zijn functie niet herkenden kregen de vraag of ze wel konden uitleggen wat defibrillatie is. De hypothese die ik vooraf bij deze vraag heb opgesteld is *'wanneer men een AED niet herkent en niet weet wat zijn functie is, zal de kans kleiner zijn dat men vrijwilliger wil worden'*. Immers, onbekend maakt vaak onbemind.

Wanneer we kijken naar de tabel 11 in appendix VI zien we dat 32,9% van de straatrespondenten aangeeft de AED en zijn functie niet te herkennen. Van deze groep geeft 66,7% van de respondenten aan dat ze zeker niet vrijwilliger willen worden; 20,8% misschien en 12,5% zeker wel. Het lijkt er dus op dat de kans groot is dat mensen niet vrijwilliger willen worden als ze de AED niet herkennen. Dit zou moeten betekenen dat de kans groter is dat mensen die het apparaat wel herkennen vrijwilliger willen worden. Van de straatrespondenten herkent 50,7% de AED en zijn functie. Van deze respondenten geeft respectievelijk 37,8% aan zeker niet vrijwilliger te willen worden; 32,4% misschien en 29,7% zeker wel. We zien hier dat de kans op het vinden van een vrijwilliger onder deze groep mensen al veel groter wordt.

Als laatste zijn er mensen die de AED niet herkenden (16,4% van alle straatrespondenten), maar wel konden uitleggen wat defibrillatie is. Van deze groep gaf 41,7% aan zeker niet vrijwilliger te willen worden; 33,3% misschien en 25% zeker wel. Ook bij deze groep is de kans dus groter dat men vrijwilliger wil worden, al is de kans iets kleiner dan de groep die de AED en zijn functie herkent.

Er lijkt dus een positief verband te bestaan tussen de hoeveelheid kennis waarover men beschikt en het worden van vrijwilliger. Om te kijken of dit verband ook statistisch significant te noemen valt, heb ik de chikwadraattoets uitgevoerd onder de volgende hypothesen:

- *Nulhypothese H_0* = Er is geen verband tussen het herkennen van een AED en het worden van vrijwilliger voor project SLPT
- *Alternatieve hypothese H_a* = Er is wel een verband tussen het herkennen van een AED en het worden van vrijwilliger voor project SLPT met $\alpha=0,10$

In tabel 12 van appendix VI staan de uitkomsten van bovenstaande variabelen. De kolom 'Asymp. Sig.' bevat de kans dat, als twee variabelen onafhankelijk van elkaar zijn, een op toeval gebaseerde steekproef de berekende chikwadraat zou opleveren. Dit is een overschrijdingskans, oftewel de p-waarde, waarbij een grens van $\alpha=0,10$ wordt gehanteerd. De berekende overschrijdingskans is in dit geval 0,258. Dit betekent dat ik de nulhypothese, die luidt dat er geen verband is tussen het herkennen van een AED en het worden van vrijwilliger, niet kan verwerpen. Hoewel uit mijn kruistabel blijkt dat de kans groter is dat mensen vrijwilliger worden als ze de AED en zijn functie herkennen, is het verschil niet groot genoeg om statistisch significant te zijn.

Het volgen van een reanimatiecursus (extra vraag 2)

Aan de straatrespondenten is eveneens de extra vraag gesteld of ze ooit een reanimatie- en eventueel een AED cursus hebben gevolgd. De hypothese achter deze vraag is dat mensen die ooit een cursus hebben gedaan, sneller vrijwilliger willen worden voor project SLPT. Het gebeurt nu namelijk al vaak dat vrijwilligers bij lokale EHBO verenigingen worden benaderd om aan het project deel te nemen.

Er zijn in totaal veertig mensen die tot de groep 'heeft nog nooit een reanimatiecursus gehad' behoren. Hiervan geeft 60% aan geen vrijwilliger te willen worden (zie blauw gekleurde cellen in tabel 13, appendix VI). Dat is veel meer dan de groep van mensen die lang geleden een reanimatiecursus hebben gehad, maar geen vrijwilliger willen worden (35,8%) of mensen die reanimatiediploma (en eventueel AED diploma) hebben en geen vrijwilliger willen worden (30%). Bij deze 30% heb ik de laatste twee groepen bij elkaar opgeteld, omdat de 5 mensen met een geldig reanimatie- én AED diploma voor extreme waarden zorgden. Zie tabel hieronder.

Tabel 14: Samenvoeging van groepen met geldig reanimatiediploma

	Zeker niet vrijwilliger	Misschien vrijwilliger	Zeker wel vrijwilliger	Totaal
Reanimatiecursus en eventueel AED cursus gehad	6 30,0%	6 30,0%	8 40%	20 100%

Andersom geldt dat voor de mensen die wel vrijwilliger worden, de meeste respondenten afkomstig zijn uit de groepen die (ooit) een reanimatiecursus hebben gehad. Hierbij wordt de kans op het worden van vrijwilliger steeds groter, afhankelijk van hoe recent de cursus is gevolgd. Wanneer we namelijk kijken naar de geelgekleurde cellen in tabel 13 van appendix VI, zien we dat maar 15% van de mensen die nog nooit een reanimatiecursus heeft gevolgd zeker wel vrijwilliger wil worden. Dit is een stuk minder dan het aantal respondenten dat ooit een reanimatiecursus heeft gehad en vrijwilliger wil worden (23,1%) of mensen die momenteel een geldig reanimatie- en eventueel AED diploma hebben (40%, zie tabel 11) en mee willen doen.

Ook bij deze vraag lijkt er dus een verband te bestaan tussen het volgen van een reanimatiecursus en het worden van vrijwilliger. De chikwadraattoets moet echter weer bevestigen of dit verband statistisch significant is. Hierbij hanteer ik de volgende hypothesen:

- *Nulhypothese H_0* = Er is geen verband tussen het volgen van een reanimatiecursus en het worden van vrijwilliger voor project SLPT
- *Alternatieve hypothese H_a* = Er is wel een verband tussen het volgen van een reanimatiecursus en het worden van vrijwilliger voor project SLPT met $\alpha=0,10$

In tabel 15 van appendix VI staat de chikwadraattoets behorende bij bovenstaande hypothesen. Omdat hierin de overschrijdingskans van 0,110 net iets groter is dan $\alpha=0,10$ kan de nulhypothese niet verworpen worden. Hoewel er een verband lijkt te zijn en de overschrijdingskans vrij klein is, is er statistisch gezien geen verband tussen het volgen van een reanimatiecursus en het worden van vrijwilliger voor project SLPT.

Beoordeling project (vraag 5)

Zowel de presentatie- als straatgroep heeft de vraag gekregen in hoeverre zij project SLPT een goed initiatief vinden (zie vraag 5, appendix II). Hierbij kon gekozen worden uit de antwoordcategorieën 'zeer slecht, slecht, matig, goed en zeer goed'. De hypothese achter deze vraag is dat als mensen het project een (zeer) slecht of matig initiatief vinden, ze ook minder snel vrijwilliger worden.

Uit de resultaten van deze vraag blijkt dat van de 67 respondenten uit de presentatiegroep maar één iemand het project een matig idee vond (zie tabel 16, appendix VI). De reden die hiervoor werd opgegeven had te maken met het feit dat de gemeente project SLPT niet wil ondersteunen met geld en het project dus kennelijk niet belangrijk genoeg vindt.

Als we kijken naar de straatrespondenten, zien we dat respondenten al veel meer verdeeld zijn over het project. Negen van de 73 respondenten gaven aan het project matig te vinden. De argumenten hiervoor:

- *Is zo'n project wel realiseerbaar? Ik vraag mij af of mensen wel echt komen opdagen als ze worden opgeroepen. Of: kunnen teken wel zo'n medische handeling verrichten?*
- *Wat is de kans dat iemand een hartaanval krijgt, erg klein toch? Is zo'n project wel nodig?*
- *Ik vraag me af of er wel voldoende mensen zijn die aan zo'n project willen meewerken.*
- *Zijn er wel voldoende juiste personen voor dit werk?*
- *De kans is zo klein dat iemand een hartaanval krijgt. En als iemand het krijgt durven mensen waarschijnlijk toch niet te helpen.*
- *Ik denk niet dat mensen hieraan zullen meedoen, omdat ze het hun 'pakkie on' niet vinden. Men laat dit werk liever aan iemand anders over.*
- *We kunnen niet allemaal voor doktertje gaan spelen.*
- *Ik vind het een beetje overdreven, een hartaanval komt niet zo vaak voor.*

Uit de tabel 16 van appendix VI komt naar voren dat hoewel sommige straatrespondenten matig zijn over het project, nog 44,4% aangeeft (misschien) vrijwilliger te worden. Opvallender is de groep mensen die zegt het project goed te vinden: 66,7% zegt geen vrijwilliger te willen worden en 33,3% misschien. Geen enkel persoon heeft aangegeven zeker wel vrijwilliger te willen worden. Dat is opvallend, omdat van de groep mensen die het project een zeer goed initiatief te vinden, 16 mensen aangegeven zeker wel vrijwilliger te willen worden. Hoe komt dit? Zelf vermoed ik dat mensen die 'matig' of 'zeer goed' antwoorden kritischer nadenken en beter hun keuze overwegen om vrijwilliger te worden. Respondenten die daarentegen 'goed' antwoorden, doen dit vanuit een sociaal gewenst oogpunt.

In tabel 17 van appendix VI kunt u de chikwadroattoets bij deze vraag vinden. Hierbij zijn de volgende hypothesen aangehouden:

- *Nulhypothese Ho=* Er is geen verband tussen de mate waarin een respondent het project een goed initiatief vindt en het worden van vrijwilliger voor project SLPT
- *Alternatieve hypothese Ha=* Er is wel een verband tussen de mate waarin een respondent het project een goed initiatief vindt en het worden van vrijwilliger voor project SLPT met $\alpha=0,10$

Omdat in tabel 17 voor beide groepen de overschrijdingskans kleiner is dan 0,10 (voor de presentatie is $p=0,005$ en voor de straat is $p=0,017$) kan de nulhypothese verworpen worden en geconcludeerd worden dat er inderdaad een verband is tussen de mate waarin een respondent het project een goed initiatief vindt en de keuze om vrijwilliger te worden voor project SLP.

Ervaring met vrijwilligerswerk (vraag 11)

Volgens Bekkers worden nieuwe vrijwilligers vaak geworven onder mensen die al ergens vrijwilliger zijn (2004). Ik wou kijken of er inderdaad een verband bestaat tussen mensen die momenteel vrijwilligerswerk doen of hebben gedaan, en vrijwilligerswerk willen doen voor project SLPT. Daarom heb ik mensen de vraag gesteld of ze momenteel vrijwilligerswerk doen of het wel eens gedaan hebben (zie vraag 11, appendix II)

Uit de resultaten van vraag 11 (zie tabel 18, appendix VI) blijkt dat van de presentatiegroep in totaal 18 respondenten nog nooit vrijwilligerswerk hebben gedaan, 12 ooit vrijwilligerswerk hebben gedaan en 37 respondenten momenteel vrijwilligerswerk doen. Van de presentatiegroep heeft 73,1% dus ervaring met vrijwilligerswerk. Hier lijkt dus de theorie op te gaan dat mensen die al ervaring hebben op het gebied van vrijwilligerswerk, ook sneller vrijwilliger worden voor project SLPT.

Ook op straat blijken veel respondenten ervaring te hebben met vrijwilligerswerk: 42 van de 73 respondenten, oftewel 57,5%. De kans dat iemand van deze groep vrijwilliger wil worden is tussen de 30 en 35% voor elke categorie (zeker niet, misschien, zeker wel). Dat betekent dat 2/3 van de mensen met vrijwilligerswerkervaring aangeeft dat ze misschien of zeker weten vrijwilliger willen worden voor project SLP. Het verband wordt helemaal duidelijk als we kijken naar de mensen die nog nooit vrijwilligerswerk hebben gedaan. Van deze groep geeft 67,7 procent (meer dan 2/3) aan juist zeker *niet* vrijwilliger te willen worden voor project SLP.

Voor de chikwadraattoets bij deze vraag heb ik gebruik gemaakt van de volgende hypothesen:

- *Nulhypothese* H_0 = Er is geen verband tussen vrijwilligerswerkervaring en het worden van vrijwilliger voor project SLPT
- *Alternatieve hypothese* H_a = Er is wel een verband tussen vrijwilligerswerkervaring en het worden van vrijwilliger voor project SLPT met $\alpha=0,10$

De uitkomsten van de chikwadraattoets staan in tabel 19 van appendix VI. In het geval van de presentatiegroep is $p=0,341$ groter dan $\alpha=0,10$, waardoor de nulhypothese niet verworpen kan worden. We kunnen hier dus niet spreken van een statistisch verband. Echter, in het geval van de straatgroep is $p=0,048$ en kleiner dan $\alpha=0,10$ waardoor de nulhypothese juist wel verworpen kan worden en aangenomen kan worden dat er inderdaad een verband bestaat tussen ervaring met vrijwilligerswerk en het worden van vrijwilliger. Het verschil dat de nulhypothese bij de presentatiegroep niet verworpen kan worden en bij de straatgroep wel, kan verband houden met het soort steekproef. De presentatiegroep is namelijk een selecte steekproef, terwijl de straatgroep een aselechte steekproef is.

Soort vrijwilligerswerk (vraag 13 en 14)

Volgens Bekkers zijn vrijwilligers het vaakst actief in de sectoren sport, religie/ levensbeschouwing, recreatie/hobby en gezondheid (2005, p.81). Het is nu de vraag of vrijwilligers voor project SLPT ook te vinden zijn in deze sectoren.

Uit de resultaten van mijn vragenlijst blijkt dat respondenten die naar een presentatie zijn geweest en vrijwilliger willen worden, de volgende top 3 van gebieden geven waarin ze momenteel vrijwilligerswerk doen:

1. Religie en levensbeschouwing
2. Scholen en volwasseneneducatie
3. Gezondheid en sportvereniging (gedeelde derde plaats)

We zien dus dat bovenstaande sectoren overeenkomen met de theorie van Bekkers, hoewel 'scholen en volwasseneneducatie' een aanvullend gebied is. Veel vrouwelijke respondenten gaven deze sector op, omdat ze vrijwilligerswerk doen op school. Denk hierbij aan overblijfmoeder, computermoeder, knutselmoeder etc. In de andere sectoren worden vooral werkzaamheden uitgevoerd op het gebied van de kerk, bestuurlijke taken, collecte en training.

Er zijn slechts zeven mensen die op straat hebben aangegeven vrijwilliger te zijn én vrijwilliger te willen worden voor project SLPT. Er moet dus voorzichtig worden gekeken naar deze resultaten, omdat één respondent de score flink kan beïnvloeden. Wat uit deze resultaten naar voren komt is dat respondenten uit de straatgroep vooral actief zijn op het gebied van de sportvereniging en gezondheid. Ook hier worden vooral collecte, bestuurlijke taken en training als bijbehorende werkzaamheden genoemd.

Demografische gegevens (vraag 25 tot en met 32)

Veel kenmerken van de vrijwilligers uit Bekkers profiel (zie theoretisch kader) zijn gebaseerd op sociaal demografische gegevens. In dit gedeelte wil ik kijken naar de demografische gegevens van respondenten die aangeven vrijwilliger te worden voor project SLPT.

- **Geslacht:** In de presentatiegroep is 85,1% van de respondenten een vrouw (zie tabel 20, appendix VI). Dit komt omdat naar de twee bijeenkomsten voornamelijk vrouwen zijn gekomen. Het lijkt dus dat vrouwen dit soort vrijwilligerswerk meer aantrekt dan mannen. In de straatgroep is de man/ vrouw verdeling bijna 50/50, maar dat komt omdat ik zelf respondenten heb geselecteerd. Ook in deze groep valt te zien dat vrouwen sneller ervoor kiezen om vrijwilliger te worden dan mannen. Van de vrouwen kiest namelijk 59,4% ervoor om misschien of zeker wel vrijwilliger te worden. Bij de mannen is dit 'slechts' 44,4%.

Wanneer de chikwadraattoets (tabel 21, appendix VI) wordt uitgevoerd onder de nulhypothese 'er is geen verband tussen geslacht en het worden van vrijwilliger' tegen de alternatieve hypothese 'er is wel een verband tussen geslacht en het worden van vrijwilliger' blijkt er geen statistisch verband te kunnen worden aangetoond. De overschrijdingskans voor de presentatiegroep is $p=0,119$ en voor de straatgroep $p=0,436$. Dit is beiden hoger dan $\alpha=0,10$.

- **Leeftijd:** Wanneer we kijken naar de presentatiegroep zien we dat de meeste respondenten uit vier leeftijdscategorieën komen: 30 t/m 34 jaar, 35 t/m 39 jaar, 40 t/m 44 jaar en 45 t/m 49 jaar (tabel 22, appendix VI). Hierbij ligt de top tussen de 35 en 44 jaar. In de straatgroep zijn de leeftijden meer verdeeld, maar dit komt omdat ik de respondenten heb geselecteerd op leeftijd en geslacht. Bij de straatgroep blijkt de top van potentiële vrijwilligers in dezelfde leeftijdscategorie te liggen als de presentatiegroep: 35 tot en met 44 jaar. Daarnaast is de kans groter dat mensen die jonger zijn dan 35 jaar (misschien) vrijwilliger willen worden, dan dat mensen die ouder zijn dan 49 jaar dit willen. Hoe ouder mensen worden, hoe kleiner de kans is dat ze aan het project willen meewerken.

Uit de chikwadraattoets (tabel 23, appendix VI) blijkt onder de nulhypothese 'er is geen verband tussen leeftijd en het worden van vrijwilliger' tegen de alternatieve hypothese 'er is wel een verband tussen leeftijd en het worden van vrijwilliger' een statistisch verband te bestaan. Voor de presentatiegroep is de overschrijdingskans namelijk $p=0,001$ en voor de straatgroep $p=0,018$. Beiden zijn kleiner dan $\alpha=0,10$ waardoor de nulhypothese verworpen kan worden. Er is dus een verband tussen leeftijd en het worden van vrijwilliger.

- **Opleiding:** Van de presentatiegroep hebben 35 respondenten (52,2%) middelbaar beroepsonderwijs (MBO) gedaan (tabel 24, appendix VI). Daarna komen er 13 respondenten van het HBO (19,4%) en 8 van havo/ vwo (11,9%). Hier lijkt het er dus op dat vrijwilligers vooral gezocht moeten worden onder mensen met een middelbaar opleidingsniveau (havo/vwo/mbo).

Van alle straatrespondenten vallen zeventien mensen (23,2%) onder een laag opleidingsniveau (basisonderwijs/vbo/mavo). Van deze zeventien respondenten gaf slechts één iemand aan zeker wel vrijwilliger te willen worden voor project SLPT. Onder het middelbaar opleidingsniveau vallen in totaal 33 respondenten (45,2%). Hiervan hebben er 21 aangegeven misschien of zeker wel vrijwilliger te willen worden. Dat is ongeveer 64%, dus het merendeel van dit niveau wil wel meewerken. Er zijn verder nog 23 respondenten uit het hoge opleidingsniveau (hbo/wo). Van deze groep willen vijftien mensen (misschien) vrijwilliger worden voor het project, oftewel 65%. In de straatgroep lijkt het er dus ook op dat de meeste potentiële vrijwilligers een middelbaar of hoog opleidingsniveau hebben, waarbij het middelbaar beroepsonderwijs en hbo het meest eruit springen. Wanneer iemand een laag opleidingsniveau heeft is de kans vrij klein dat hij of zij vrijwilliger wordt.

Uit de chikwadraattoets (tabel 25, appendix VI) blijkt onder de nulhypothese 'er is geen verband tussen opleiding en het worden van vrijwilliger' tegen de alternatieve hypothese 'er is wel een verband tussen opleiding en het worden van vrijwilliger' een statistisch verband te bestaan. Voor de presentatiegroep is de overschrijdingskans namelijk $p=0,00$ en voor de straatgroep $p=0,082$. Beide zijn kleiner dan $\alpha=0,10$ waardoor de nulhypothese verworpen kan worden. Er is dus een verband tussen opleiding en het worden van vrijwilliger.

- **Dagelijkse bezigheid:** Als we kijken naar het feit of respondenten uit de presentatiegroep een baan hebben of niet, zien we dat meeste respondenten (59,7%) een parttime baan hebben (tabel 26, appendix VI). In de straatgroep hebben de meeste mensen juist een fulltime baan, of zijn student. Dit laatste komt omdat ik redelijk veel jongeren heb ondervraagd. Het is echter de vraag uit welke categorie nu de meeste straatrespondenten vrijwilliger willen worden. Van de twintig mensen met een fulltime baan wil 75% (misschien) vrijwilliger worden, van de dertien mensen met een parttime baan wil 84,7% (misschien) vrijwilliger worden en van de 21 studenten 45,1%. De mensen die het minst aangaven vrijwilliger te worden zijn werklozen en mensen die vrijwilligerswerk doen of een onbetaalde baan hebben. Dit laatste lijkt mijn eerdere bevindingen tegen te spreken, omdat eerder bleek dat mensen die al vrijwilliger zijn ook sneller vrijwilliger worden voor project SLPT. Het is echter zo dat sommige mensen al zoveel vrijwilligerswerk doen, dat ze geen tijd over hebben voor nog meer vrijwilligerswerk.

Uit de chikwadraattoets (tabel 27, appendix VI) blijkt onder de nulhypothese 'er is geen verband tussen werkzaamheid en het worden van vrijwilliger' tegen de alternatieve hypothese 'er is wel een verband tussen werkzaamheid en het worden van vrijwilliger' een statistisch verband te bestaan. Voor de presentatiegroep is de overschrijdingskans $p=0,10$ en voor de straatgroep $p=0,008$. Beiden zijn kleiner dan $\alpha=0,10$ waardoor de nulhypothese verworpen kan worden. Het lijkt er dus op dat de meeste potentiële vrijwilligers gevonden kunnen worden onder mensen met een parttime- of fulltime baan.

- **Kinderen:** Uit tabel 28 van appendix VI blijkt dat de meeste respondenten uit de presentatiegroep thuiswonende kinderen hebben (71%). Dit geldt ook voor de straatgroep, als je rekening houdt met het feit dat de jongeren geen kinderen hebben. Van de respondenten uit de straatgroep met thuiswonende kinderen geeft 94,3% aan (misschien) vrijwilliger te willen worden. Dat is een heel verschil met de respondenten die uitwonende kinderen hebben: van deze groep wil maar 12,5% vrijwilliger worden. Dit kan echter verklaard worden door het feit dat dit veelal oudere mensen betreft en die willen minder snel vrijwilliger worden. Er lijkt dus een verband te bestaan uit het hebben van voornamelijk thuiswonende kinderen en het worden van vrijwilliger.

De chikwadraattoets (tabel 29, appendix VI) laat zien dat onder de nulhypothese 'er is geen verband tussen kinderen en het worden van vrijwilliger' tegen de alternatieve hypothese 'er is wel een verband tussen kinderen het worden van vrijwilliger' inderdaad een statistisch verband bestaat. Voor de presentatiegroep is de overschrijdingskans $p=0,004$ en voor de straatgroep $p=0,001$. Beiden zijn kleiner dan $\alpha=0,10$ waardoor de nulhypothese verworpen kan worden.

- **Geloof:** Volgens het eerder behandelde profiel van Bekkers, zijn veel vrijwilligers protestants en regelmatige kerkbezoekers. In mijn vragenlijst heb ik gezocht naar deze verbanden. Heel kort maar krachtig wil ik wat betreft de variabelen 'geloof' en 'kerkbezoek' vaststellen dat ik geen (statistisch significant) verband heb gevonden met het worden van vrijwilliger.

6.4 Resultaten Volunteer Functions Inventory (VFI)

Om uit te vinden wat mensen motiveert om vrijwilligerswerk doen, heb ik respondenten dertig stellingen voorgelegd (vraag 24, appendix II). Zoals eerder vermeld in het theoretisch kader, zijn de dertig stellingen afkomstig uit de VFI van de 'Master Volunteer' (Mark, 2001) en meten zij zes functies van

vrijwilligerswerk; values, understanding, enhancement, career, social en protective. Ik heb ik ervoor gekozen om de stellingen alleen voor te leggen aan mensen die momenteel vrijwilligerswerk doen. Dit komt omdat de stellingen moeilijk zijn in te vullen als men nog nooit vrijwilligerswerk heeft gedaan of lang geleden vrijwilligerswerk heeft gedaan.

Om te berekenen welke functie het meest belangrijk is, heb ik voor elke respondent een scoretabel gemaakt (zie tabel 30, appendix VII). In deze scoretabel staan alle zes de functies, de bijbehorende stellingen en de scores die aan de stellingen zijn toegekend door een respondent. Hierbij geldt: hoe hoger de score, hoe relevanter de functie. Nadat ik alle individuele scores per functie heb berekend, heb ik per groep (presentatie of straatgroep tegen wel of niet vrijwilliger SLPT) alle scores bij elkaar opgeteld en het gemiddelde bepaald. De uitkomsten hiervan zijn te vinden in tabel 31, 32 en 33 van appendix VII.

Volgens Marks (2001, p. 49) is een functie relevant als de gemiddelde score 4,5 of hoger is. In tabel 31 valt te zien dat in de presentatiegroep drie functies van vrijwilligerswerk boven de 4,5 scoren: 'values' met een score van 5,9; 'understanding' met 5,3 en 'enhancement' met 5,0. Bij deze straatgroep in tabel 32 scoort **maar één functie hoger dan 4,5. Dat is 'values' met 5,0.** De rest van de functies blijken dus niet een grote rol te spelen. Als laatste heb ik de gemiddelde scores berekend van de VFI van respondenten die hebben aangegeven dat ze wel vrijwilligerswerk doen, maar niet vrijwilliger willen worden voor project SLPT (tabel 33). **Dit waren zeven respondenten. Ook hier scoort alleen 'values' weer hoger dan 4,5.**

Uit bovenstaande resultaten komt naar voren dat meest belangrijke functie van vrijwilligerswerk te **maken heeft met 'values', oftewel het uiten of overbrengen van een waarde of overtuiging.** Mensen doen dus vooral vrijwilligerswerk omdat ze het belangrijk vinden om andere mensen te helpen. Deze uitkomst sluit aan op mijn eerdere bevindingen bij de theory of planned behavior. Hieruit kwam namelijk naar voren dat 53% van de respondenten vrijwilliger wil worden voor project SLPT, omdat ze het belangrijk vinden mensen te helpen.

Hoewel er in de straatgroep maar een functie relevant is, zijn er in de presentatiegroep nog twee functies die een rol spelen: understanding en enhancement. Respondenten willen via vrijwilligerswerk dus niet alleen anderen helpen, maar ook nieuwe dingen leren en hun eigenwaarde vergroten. Deze resultaten komen exact overeen met de theorie van Clary en Snyder en mijn hypothese. Volgens hen is het normaal dat de meeste mensen meerdere motivaties hebben om vrijwilligerswerk te doen. Meestal is de score van 'values' **het hoogste in de VFI**, waarna understanding en enhancement volgen.

Uit de VFI kan dus geconcludeerd worden dat bij het werven en voorlichten van potentiële vrijwilligers voor project SLPT, de informatie gericht moet zijn op drie verschillende functies. Allereerst moet duidelijk gemaakt worden dat je via dit project je medemens kan helpen (values). Daarnaast moet de informatie ook gericht zijn op het feit dat je door deelname aan dit project jezelf kan ontwikkelen. Zo zullen vrijwilligers nieuwe dingen leren als ze een reanimatie/ AED cursus volgen (understanding) en tegelijkertijd zelfvertrouwen opbouwen om iemand met een hartstilstand te kunnen helpen (enhancement).

6.5 Conclusie deelvraag 2

In hoofdstuk 5 heb ik gekeken waarom mensen wel of niet vrijwilliger willen worden voor project SLPT. Hierbij heb ik via een enquête onderzocht welke motieven en variabelen verband houden met de keuze om zeker niet, misschien of zeker wel vrijwilliger te worden voor project SLPT. Het blijkt dat vrijwel 92,5% van de respondenten uit de presentatiegroep ervoor kiest om zeker wel vrijwilliger te worden. Van de straatgroep geeft slechts 23,3% van de respondenten aan zeker wel vrijwilliger te worden. Het is echter logisch dat het percentage van de presentatiegroep hoger ligt, omdat alleen geïnteresseerde mensen naar een informatiebijeenkomst komen. De redenen waarom mensen vrijwilliger willen worden voor project SLPT zijn voor beide groepen hetzelfde. Allereerst wordt er door veel respondenten aangegeven dat ze het project waardevol vinden en daarom eraan willen bijdragen. Daarnaast is het volgens respondenten belangrijk om mensen om je heen te helpen. Als laatste speelt ook het feit dat vrijwilligers een

reanimatie/ AED cursus krijgen een rol bij de keuze. Respondenten willen graag nieuwe dingen leren. Respondenten die twifelen om vrijwilliger te worden, doen dit in de eerste plaats omdat ze niet weten of ze voldoende tijd hebben of aanwezig zijn. Daarnaast lijkt sommige mensen dit vrijwilligerswerk eng en vragen ze zich af of het niet teveel verantwoordelijkheden en/of verplichtingen met zich meebrengt. Respondenten die zeker van hun keuze zijn om niet vrijwilliger te worden, geven als eerste reden vaak aan dat dit werk teveel verantwoordelijkheden en/of verplichtingen mee brengt. Daarnaast vinden ze het werk eng of zijn ze niet voldoende aanwezig.

Er zijn verschillende variabelen die verband houden met bovenstaande keuzes. Voor sommige variabelen heb ik een statistisch verband kunnen aantonen, maar voor de meeste variabelen heb ik alleen het vermoeden dat er een verband bestaat. Hieronder staan aan de hand van Bekkers profiel van de vrijwilliger, mijn gevonden kenmerken van respondenten die wel vrijwilliger willen worden voor project SLPT. Hierbij behandel ik overigens alleen de kenmerken die ik zelf ook onderzocht heb.

Kenmerk	Kenmerkend voor vrijwilligers volgens Bekkers	Kenmerkend voor vrijwilligers project SLPT	Statistisch relevant
Burgerlijke staat	Verweduwd of gehuwd	Gehuwd	Nee
Soort huishouden	Ongehuwd zonder kinderen, partner met kinderen	Gehuwd met kinderen	Ja
Uitwonende kinderen	Geen verschil	Thuiswonende kinderen	Ja
Geslacht	Vrouw	Vrouw	Nee
Leeftijd	Eind dertig, ouder dan 55	30 t/m 49 jaar, met top bij 35 t/m 44 jaar	Ja
Opleidingsniveau	Hoger	Middelbaar of hoger	Ja
Betaalde baan	Nee	Parttime of fulltime baan	Ja
Kerklidmaatschap	Protestant	Geen kenmerk gevonden	-
Kerkbezoek	Maandelijks of vaker	Geen kenmerk gevonden	-

Verder blijkt er een verband te bestaan tussen mensen die al vrijwilligerswerk doen en vrijwilliger willen worden voor project SLPT. Hierbij is het verband in de presentatiegroep wel statistisch significant, maar in de straatgroep niet. Respondenten die vrijwilligerswerk doen en vrijwilliger willen worden, moeten vooral gezocht worden in verenigingen op het gebied van religie en levensbeschouwing, scholen en volwasseneducatie, gezondheid of sport.

Verder zijn er in dit hoofdstuk nog drie opvallende verbanden naar voren gekomen. Zo blijkt uit mijn onderzoek bij de straatgroep dat mensen eerder vrijwilliger worden als ze weten wat een AED is en wat een AED doet. Hierbij lijkt dus de uitdrukking 'onbekend maakt onbemind' op te gaan. Dit verband kan ik echter niet statistisch aantonen. Een sterker (en nét niet statistisch) verband heb ik gevonden tussen mensen die ooit een reanimatiecursus hebben gehad en ervoor kiezen om vrijwilliger te worden. Uit de enquête blijkt dat de kans dat iemand vrijwilliger wordt het grootste is als hij of zij momenteel een geldig reanimatiediploma heeft of ooit een reanimatiecursus heeft gedaan. Het laatste en derde verband heeft te maken met het feit hoe respondenten het project beoordelen. Het blijkt dat mensen die het project een zeer goed initiatief vinden, vaker aangeven dat ze zeker wel vrijwilliger willen worden. Uit de resultaten van de straatgroep bleek dat wanneer respondenten het project gewoon een 'goed' initiatief vinden, de kans veel kleiner is dat ze zeker wel vrijwilliger willen worden.

Als laatste heb ik in hoofdstuk 5 via de Volunteer Functions Inventory (VFI) verder onderzocht welke motieven mensen hebben om vrijwilligerswerk te doen. Hieruit kwam naar voren dat bij beide groepen respondenten vooral vrijwilligerswerk doen vanwege een 'waarde functie'. Via vrijwilligerswerk kunnen ze hun waarde en overtuigingen uiten of overbrengen. De overtuiging hierbij is dat mensen het belangrijk vinden om andere mensen te helpen. Deze overtuiging komt overeen met een van de belangrijkste motieven waarom mensen vrijwilliger willen worden voor project SLPT.

Uitval van vrijwilligers

Zoals al eerder aangegeven in de inleiding heeft project SLPT een looptijd van drie jaar, te starten in 2006 en een **doorloop** tot in 2009. Na deze drie jaar moet er een lokaal en structureel netwerk van AED's en vrijwilligers zijn in Twente. In dit hoofdstuk wil ik de problemen bespreken die de totstandkoming van een structureel netwerk van vrijwilligers in de weg kunnen staan. Hierbij wil ik mij vooral richten op de risico-indicatoren voor de uitval van vrijwilligers. Op basis van deze indicatoren wil ik de vraag beantwoorden hoe men de mogelijke uitval van vrijwilligers kan voorkomen of tegengaan.

7.1 Vergelijking project SLPT met de PAD Trial

Zoals eerder besproken in het theoretisch kader zijn er verschillende vergelijkbare projecten in het buitenland geweest. Een van deze projecten is de *'Public Access Defibrillation (PAD) Trial'*. Uit deze trial kwam naar voren dat 15% van de vrijwilligers na het eerste jaar en 36% na het tweede jaar van het project stopte (Richardson e.a., 2005, p. 691). Deze gegevens uit de PAD Trial kunnen erg nuttig zijn voor project SLPT, omdat het moeilijk is te schatten hoeveel vrijwilligers er zullen uitvallen. Een project zoals SLPT is namelijk nog niet eerder uitgevoerd in Nederland. Toch moet er kritisch met de resultaten van de PAD Trial worden omgegaan. Er zijn namelijk twee belangrijke verschillen met project SLPT. Allereerst is de PAD Trial niet uitgevoerd op het platteland, maar op plekken waar veel mensen komen zoals hotels, woonhuizen en kantoren. Ten tweede zijn er in de PAD Trial vooral werknemers van hotels en alle andere locaties gevraagd om vrijwilliger te worden. De redenen voor de uitval van vrijwilligers in de PAD Trial kunnen daarom heel anders zijn dan de redenen van uitval van vrijwilligers in project SLPT. Hoewel het onderzoek van Richardson niet aangeeft waarom vrijwilligers stoppen met het project, kan ik mij voorstellen dat dit bijvoorbeeld komt door een baanwisseling. Dat verklaart ook waarom jongere vrijwilligers een hogere **uitval vertonen dan oudere vrijwilligers: jongeren 'jobhoppen' meer**. Om inzicht te krijgen in de risico-indicatoren voor uitval is het dus niet voldoende om naar projecten in het buitenland te kijken. Deze projecten verschillen namelijk teveel met project SLPT en kunnen daarom niet als voorbeeld worden gebruikt.

7.2 Redenen om te stoppen met vrijwilligerswerk

Bestaande projecten die lijken op project SLPT geven geen duidelijke risico-indicatoren voor de uitval van vrijwilligers, omdat ze met een heel ander soort vrijwilliger werken. Ik wil daarom nu op een andere manier in kaart brengen welke mogelijke redenen er voor vrijwilligers in Project SLPT zijn om te stoppen. Allereerst heb ik hiervoor in mijn theoretisch kader gekeken welke redenen mensen in het algemeen hebben om te stoppen met vrijwilligerswerk, zie tabel 4 (Verstraete, 2001). Deze redenen heb ik vervolgens opgenomen in de antwoordmogelijkheden van vraag 21 in mijn enquête: **'Kunt u de meest belangrijke redenen geven waarom u uiteindelijk gestopt bent met vrijwilligerswerk?'**. Deze vraag is vervolgens gesteld aan mensen die ooit vrijwilligerswerk hebben gedaan.

Uit de resultaten van vraag 21 kwam naar voren dat mensen vrijwel altijd om één reden stoppen met vrijwilligerswerk: ze hebben geen tijd meer door bijvoorbeeld een andere baan, verhuizing of het krijgen van kinderen. Van de twaalf mensen van de presentatiegroep die deze vraag hebben beantwoord, gaven er tien deze redenen. Van de zestien mensen van de straatgroep, gaven vijftien mensen deze reden. Het is nu de vraag of deze redenen ook een argument is voor mensen om te stoppen met project SLPT. Zelf vermoed ik niet dat de risico-indicator **'tijd' erg groot is. Dit komt** omdat deelname aan het project in het meest positieve geval zeer weinig tijd vraagt. Hierbij komt weer het punt naar voren dat dit soort **vrijwilligerswerk eigenlijk niet te vergelijken valt met 'normaal' vrijwilligerswerk, waar je tijd in moet steken**. Uitval voor project SLPT kan echter wel gebeuren als een vrijwilliger verhuist of een andere baan krijgt. Hierdoor kan het voorkomen dat een vrijwilliger niet meer aanwezig is in het verzorgingsgebied van AO. Deze uitval kan alleen moeilijk voorspeld of voorkomen worden.

7.3 Redenen om te stoppen met Project SLPT

In paragraaf 7.2 concludeer ik dat het gebrek aan tijd, dat veel mensen aangeven als redenen om te stoppen met vrijwilligerswerk, eigenlijk geen reden kan zijn voor vrijwilligers om te stoppen met project SLPT. Dit komt doordat dit soort vrijwilligerswerk heel weinig tijd vraagt en daardoor eigenlijk niet vergeleken kan worden met vrijwilligerswerk in het algemeen. Als vrijwilligers stoppen, zullen ze dit als het goed is dus doen om andere motieven. In deze paragraaf wil ik onderzoeken welke mogelijke andere motieven dit kunnen zijn.

Op basis van tabel vier (zie hoofdstuk 3, theoretisch kader) heb ik een selectie en samenvatting gemaakt van mogelijke motieven voor mensen om te stoppen met project SLPT. Hierbij wil ik de kanttekening plaatsen dat deze mogelijke motieven op mijn eigen verwachtingen gebaseerd zijn.

Motief voor vrijwilliger om te stoppen met project SLPT	Voorbeeld van een argument voor dit motief
Het werk is niet uitdagend genoeg voor de vrijwilliger	De vrijwilliger geeft aan dat er nauwelijks werk is
Het werk vraagt teveel van de vrijwilliger	De vrijwilliger ervaart teveel verantwoordelijkheden en verplichtingen, bijvoorbeeld omdat hij altijd klaar moet staan.
De vrijwilliger heeft het gevoel niet of nauwelijks een bijdrage te leveren	De vrijwilliger is in het meest positieve geval niet nodig, omdat er zich geen hartinfarct in de omgeving voordoet.
De vrijwilliger voelt zich onzeker om het werk uit te voeren	De vrijwilliger is bang dat één training niet voldoende is om goed te kunnen reanimeren

Zelf vermoed ik dat het gebrek aan werk een van de meest belangrijke motieven voor mensen kan zijn om te stoppen met project SLPT. Door dit gebrek kunnen vrijwilligers namelijk het gevoel krijgen dat ze niet nodig zijn en dus nauwelijks een bijdrage leveren aan het project. Bij het voorkomen van uitval moet er dus aan een oplossing worden gedacht om te voorkomen dat mensen om deze reden zullen stoppen.

7.4 Manieren om uitval te voorkomen

Ik verwacht dat de redenen genoemd onder paragraaf 7.3 ervoor kunnen zorgen dat de motivatie bij vrijwilligers voor project SLPT verminderd of zelf helemaal wegvalt. Het gevolg hiervan is uitval, wat betekent dat er opnieuw vrijwilligers gezocht moeten worden. Dit kost niet alleen tijd, maar ook geld. Om dit te voorkomen is het heel belangrijk om te proberen ontevreden signalen van vrijwilligers zo snel mogelijk op te vangen. Hiervoor moet er vooral naar ze worden geluisterd. Om dit te kunnen doen zijn er verschillende mogelijkheden. Allereerst is het belangrijk dat er op verschillende punten tijdens de looptijd van het project een evaluatie wordt gehouden (bijvoorbeeld na een half en een heel jaar na de implementatie). Hiervoor kan er in enkele gemeenten een bijeenkomst worden georganiseerd. Op deze bijeenkomst moet *samen* met de vrijwilligers, de werkgroep en de projectcoördinator van AO geëvalueerd worden hoe het project tot nu toe verloopt. Hierbij kunnen de motieven genoemd onder 7.3 als discussiepunten dienen. Hebben mensen bijvoorbeeld wel het gevoel dat ze een bijdrage leveren? En hebben na de training voldoende zelfvertrouwen om iemand te reanimeren? Door deze bijeenkomsten kunnen knelpunten in kaart worden gebracht.

Ten tweede moeten vrijwilligers gemotiveerd en betrokken blijven bij het project, ondanks dat ze niet veel hoeven te doen. Ze moeten zien dat ook wanneer hun hulp niet nodig is, hun bijdrage aan het project nog steeds groot is. Om dit te stimuleren kan er gebruik worden gemaakt van de website waarop vrijwilligers zich moeten inschrijven voor het alarmeringssysteem. Deze website kan naast het bijhouden en wijzigen van persoonlijke gegevens ook als forum dienen. Op dit forum kunnen alle vrijwilligers met elkaar praten over project SLPT en ervaringen delen. Hierbij is het belangrijk om succesverhalen van project SLPT op de website te plaatsen, zodat mensen kunnen zien waarom ze vrijwilliger zijn. Op deze manier kunnen vrijwilligers zien dat hoewel ze (gelukkig) vaak weinig nodig zijn, wel veel kunnen betekenen bij een inzet.

Naast het forum kan er ook gekeken worden naar de educatieve mogelijkheden van de website. Mensen krijgen maar één keer per jaar een herhaalcursus krijgen en het zou daarom nuttig zijn als ze ook online hun theoretische kennis kunnen oefenen. Door interessant en uitdagend educatief materiaal op de website te plaatsen, kunnen mensen nog meer gestimuleerd worden om de website te bezoeken. Hierdoor neemt de kans op betrokkenheid bij project SLPT toe.

Als laatste moet er naast de (eerder besproken) algemene evaluatiebijeenkomst ook een persoonlijke evaluatie met de vrijwilligers komen. Via de website van project SLPT kan er bijvoorbeeld een online vragenlijst naar alle vrijwilligers worden gestuurd, waarin wordt gekeken hoe zij deelname aan het project ervaren. Dit kan een halfjaar na de implementatie van het project, maar ook na de jaarlijkse herhaalcursus. Op dit punt is het namelijk duidelijk welke vrijwilligers wel of niet aan het project blijven deelnemen. De regel is namelijk dat alleen vrijwilligers met een geldig reanimatiediploma mogen meedoen aan project SLPT. Deelnemers die niet naar de herhaalcursus komen, worden dus uit het alarmeringssysteem gehaald. Door juist naar deze mensen een vragenlijst te sturen, kan er in beeld worden gebracht waarom ze stoppen, maar ook vooral wat voor soort mensen er stopt. Op basis van deze gegevens kunnen er dan risico-indicatoren voor uitval worden gemaakt. Deze indicatoren kunnen gebruikt worden om in het tweede (en volgende jaren) uitval te voorspellen en te voorkomen. Zo kan men tijdig ingrijpen of extra vrijwilligers rekruteren.

Er zijn nu drie manieren gegeven om uitval tijdens het project te voorkomen. Deze oplossingen zijn vooral *a posteriori* gericht. Er zijn echter ook nog andere simpele dingen die vooraf, bij de implementatie van het project, de uitval van vrijwilligers voorkomen. Zo ligt de sleutel tot het behouden van vrijwilligers volgens de Eindrapportage Monitor Vrijwilligerswerkbeleid vooral in het scheppen van duidelijkheid aan de (potentiële) vrijwilligers van wat er van hen verwacht mag worden. Hierbij moet er gedacht worden aan *het maken van duidelijke functieomschrijvingen van taken; het bieden van faciliteiten, zoals begeleiding en cursussen; het gebruik maken van netwerken en persoonlijke benaderingen; het opstellen van vrijwilligerscontracten en het stellen van verplichtingen* (Bouwmeester en Zuidam, 2004, p. 45).

Wanneer we kijken naar bovenstaande punten, valt te zien dat AO met vrijwel alle punten al rekening heeft gehouden. In de voorlichtingsbijeenkomsten wordt duidelijk verteld wat er van een vrijwilliger verwacht wordt. Hierbij wordt de nadruk gelegd op het feit dat een vrijwilliger niet verplicht is om op een oproep te reageren. Wel moet de vrijwilliger elk jaar op een herhaalcursus komen. AO zorgt er zelf voor dat deze cursussen en de nodige begeleiding voor handen zijn. Daarnaast maakt het gebruik van een werkgroep om vrijwilligers te werven via netwerken en persoonlijke benaderingen. Als laatste is AO momenteel bezig een vrijwilligerscontract op te stellen, waarmee een vrijwilliger akkoord moet gaan voordat hij of zij zich inschrijft op de website en dus het alarmeringssysteem. Wat deze punten betreft, is de voorbereiding goed geregeld en zal zo de uitval van vrijwilligers al gedeeltelijk voorkomen worden.

Hoofdstuk 8

Conclusies en aanbevelingen

Het doel van mijn onderzoek was om de volgende vraag te beantwoorden: *Op welke manier kan Ambulance Oost effectief mensen werven voor het project Stimulering Lekenhulpverlening Platteland Twente en hoe moet zij deze mensen stimuleren om vrijwilliger te blijven?*

Om bovenstaande vraag te onderzoeken heb ik allereerst uitgezocht hoe momenteel de werving van vrijwilligers voor project SLPT verloopt. Hierbij blijkt dat bij de huidige werving de inzet van lokale werkgroepen een sleutel tot succes is. Deze werkgroepen bestaan namelijk uit mensen die bekend zijn met de inwoners van dorpen of gemeenten. Op deze manier vindt er een persoonlijke en gerichte werving van potentiële vrijwilligers plaats. Hierbij gaat de aandacht van de werkgroep allereerst vaak uit naar plaatselijke vrijwilligersverenigingen en lokale ondernemers. Daarna worden inwoners geïnformeerd over het project via mond tot mond reclame, informatie in huis aan huis kranten, informatiefolders van deur tot deur en een informatiebijeenkomst gehouden door Ambulance Oost. Dat deze methode zijn vruchten afwerpt, blijkt uit het feit dat de eerste informatiebijeenkomsten goed bezocht zijn en veel mensen zich hebben aangemeld als vrijwilliger.

Het probleem is echter wel dat deze manier van werven een grote inzet van de werkgroep vraagt. Daarnaast wordt het steeds problematischer om alle inwoners over het project in te lichten, als de omvang van het aantal in te lichten inwoners toeneemt. In de grotere gemeenten, bijvoorbeeld de gemeente Haaksbergen, is het daarom nuttig om te weten hoe je zo efficiënt en effectief mogelijk mensen kan benaderen. Hiervoor heb ik in mijn onderzoek gekeken welke mensen ervoor kiezen om wel of niet vrijwilliger te worden. Uit de resultaten van mijn enquête kwam naar voren dat respondenten die aangeven vrijwilliger te willen worden, vaak de volgende kenmerken hebben:

Kenmerken vrijwilliger project SLPT
<ul style="list-style-type: none">○ Vrouw○ Getrouwd, thuiswonende kinderen○ Tussen de 30 en 49 jaar oud (met top tussen de 35 t/m 44 jaar)○ Middelbaar of hoog geschoold○ Parttime of fulltime baan○ Doet al vrijwilligerswerk (vaak op het gebied van religie, school, gezondheid of sport)○ Heeft een reanimatiediploma, of ooit reanimatiecursus gedaan○ Weet wat een AED is en wat een AED doet

Uit mijn onderzoek kwam verder naar voren dat jongeren het vaakst hebben aangegeven dat ze niet vrijwilliger willen worden voor dit project. Ze vinden reanimeren bijvoorbeeld vies of zijn bang dat ze het verkeerd doen. Ook gaven heel veel jongeren aan dat ze liever geen onbetaald werk doen. Mensen die er wel voor kiezen om vrijwilliger te worden, doen dit vooral omdat ze graag willen bijdragen aan een waardevol project als SLPT. Ze willen op deze manier mensen in hun omgeving helpen. Daarnaast willen veel potentiële vrijwilligers leren hoe ze moeten reanimeren of een AED gebruiken. Respondenten die twijfelen over het feit of ze mee willen doen, hebben vooral te maken met drempels wat betreft tijd en aanwezigheid. Verder zijn sommige van hen bang voor de verplichtingen en/of verantwoordelijkheden van dit werk. Mensen die absoluut niet vrijwilliger willen worden, hebben veelal dezelfde motieven als jongeren. Ze vrezen voor veel verantwoordelijkheden en/of verplichtingen bij dit werk en zijn bang dat ze iets fout doen.

In het laatste hoofdstuk heb ik gekeken naar de uitval van vrijwilligers. De uitval van vrijwilligers moet zoveel mogelijk worden voorkomen, omdat het veel geld en tijd kost om nieuwe vrijwilligers te vinden en bij te scholen. Het is erg moeilijk te voorspellen hoe groot de uitval van vrijwilligers zal zijn en wat de redenen voor uitval zijn. In het buitenland is er een vergelijkend project zoals SLPT geweest, maar hier

werd niet gewerkt met gewone inwoners, maar met werknemers van bijvoorbeeld bedrijven en winkels. De uitval van vrijwilligers bleek erg groot te zijn in dit project: 36% na twee jaar. Dit kan echter verklaard worden omdat mensen een andere baan kregen. Uit deze cijfers kan ik dus geen voorspellingen doen, omdat er sprake is van een heel ander soort vrijwilliger.

Omdat ik geen conclusies kan trekken over uitvalcijfers heb ik geprobeerd de redenen op papier te zetten waarom mensen stoppen met vrijwilligerswerk. Uit mijn enquête kwam naar voren dat mensen vaak stoppen, omdat ze geen tijd meer hebben voor vrijwilligerswerk bijvoorbeeld vanwege een nieuwe baan, verhuizing of het krijgen van kinderen. Deze redenen kun je moeilijk voorkomen, je kan vrijwilligers niet dwingen om in het verzorgingsgebied van AO te werken of wonen. Er zijn echter andere redenen om te stoppen, die wel voorkomen kunnen worden. Deze redenen hangen vooral samen met het feit dat een vrijwilliger voor project SLPT in het meest positieve geval weinig te doen heeft. De oplossing hierbij is om de vrijwilliger daarom altijd gemotiveerd en betrokken bij het project te houden.

Om vrijwilligers gemotiveerd te houden is het belangrijk om naar hun behoeftes en problemen te luisteren. Hiervoor heb ik in hoofdstuk 6 verschillende suggesties gedaan. Zo is het belangrijk om bijvoorbeeld een half jaar en een jaar na de implementatie van project SLPT een evaluatiebijeenkomst met de vrijwilligers, werkgroep en een projectcoördinator te houden. Tijdens deze bijeenkomst kan er gekeken worden of vrijwilligers nog enthousiast zijn over het project en zo niet, wat dan de knelpunten zijn. Ook zie ik een grote rol weggelegd voor de website waarop vrijwilligers zich moeten inschrijven om aan het project deel te nemen. Via deze website is het misschien mogelijk om persoonlijke evaluaties te houden met vrijwilligers. Dit kan door bijvoorbeeld elk jaar na de herhaal cursus een online vragenlijst te sturen naar alle deelnemers. Op dat punt weet je namelijk welke vrijwilligers stoppen met het project, omdat ze geen herhaal cursus hebben gedaan. Het is heel belangrijk om de redenen voor deze keuze te achterhalen, zodat verdere uitval van vrijwilligers kan worden voorspeld of voorkomen. Naast evaluaties kan de website ook worden gebruikt voor educatieve doeleinden. Zo kan er interessant oefenmateriaal op worden geplaatst. Ook een forum kan nuttig zijn, zodat vrijwilligers ervaringen met elkaar kunnen uitwisselen en mensen het leuk vinden om de website te bezoeken.

Als laatste heb ik gekeken welke voorbereidingen vooraf ervoor kunnen zorgen dat de uitval van vrijwilligers kan worden voorkomen. Hier bleek dat het belangrijk is om duidelijkheid te scheppen in wat er van vrijwilligers verwacht wordt. Dit kan op verschillende manieren, zoals het bieden van faciliteiten, zoals begeleiding en cursussen of het stellen van verplichtingen. Al deze manieren worden echter al uitgevoerd door AO. Zo vertellen zij heel duidelijk wat er wel en niet van een vrijwilliger verwacht wordt, krijgen alle vrijwilligers een training en moet er een vrijwilligerscontract worden ondertekend.

8.1 Aanbevelingen

Op basis van mijn bevindingen die ik zojuist heb besproken, wil ik graag de volgende aanbevelingen doen om effectief mensen voor project SLPT te kunnen werven en behouden:

- Op dit moment heeft AO al een effectieve manier van werven door het gebruik van lokale werkgroepen. De manier waarop werkgroepen inwoners informeren over project SLPT is doeltreffend in kleinere dorpen en gemeenten, maar zal veel tijd kosten in grotere dorpen en gemeenten. Wanneer de werving op een grotere schaal plaats gaat vinden is het noodzakelijk om doelgroepen te onderscheiden die wel en niet benaderd moeten worden. Hierbij wil ik voorstellen dat werkgroepen zich vooral (blijven) richten op het zoeken van mensen die al actief zijn bij vrijwilligersverenigingen (denk hierbij aan de EHBO, kerk en sport) en al kunnen reanimeren. Daarnaast moet er gezocht worden naar vrouwen van middelbare leeftijd met thuiswonende kinderen. Dit kan door bijvoorbeeld door moeders via basisscholen te benaderen over project SLPT.
- Bij het werven en voorlichten van potentiële vrijwilligers voor project SLPT, moet de informatie gericht zijn op drie verschillende functies van dit soort vrijwilligerswerk. Allereerst moet duidelijk gemaakt worden dat mensen via dit project de medemens kunnen helpen. Daarnaast moet de

informatie ook gericht zijn op het feit dat je door deelname aan dit project jezelf kan ontwikkelen. Zo zullen vrijwilligers nieuwe dingen leren als ze een reanimatie/ AED cursus volgen en tegelijkertijd zelfvertrouwen opbouwen om iemand met een hartstilstand te kunnen helpen. Deze drie functies zijn de meest belangrijke motieven voor mensen om vrijwilliger te worden.

- Tijdens de voorlichting en werving van potentiële vrijwilligers is het belangrijk om zoveel mogelijk drempels weg te halen. Dit betekent dat er twee dingen goed aan mensen moeten worden uitgelegd: deelname aan het project kost weinig tijd en je hoeft niet altijd op één locatie aanwezig te zijn. Daarnaast moet men tijdens de voorlichting blijven benadrukken dat een vrijwilliger weinig verplichtingen heeft en niet verantwoordelijk wordt gesteld als een reanimatie mislukt. Vooral voor dit laatste zijn namelijk veel mensen erg bang.
- Het is niet alleen voldoende om via een goede voorlichting de noodzaak en het belang van project SLPT uit te leggen. Mensen moeten eerst weten wat een AED precies is en doet, voordat ze worden benaderd om deel te nemen aan het project. Onbekend maakt namelijk onbemind! Het is daarom verstandig dat de werkgroep eerst kijkt in hoeverre inwoners bekend zijn de AED, voordat ze mensen gaan werven.
- Het is niet verstandig om onder jongeren vrijwilligers te werven, de kans namelijk groot dat ze niet willen meewerken. Zelfs jongeren die een reanimatiecursus hebben gehad willen liever niet mee doen. Toch wil ik AO het advies geven om jongeren wel te blijven stimuleren om een reanimatiecursus te volgen. Op een latere leeftijd zullen zij waarschijnlijk wel open staan voor dit soort vrijwilligerswerk. Het blijkt hierbij dat mensen makkelijker vrijwilliger worden als ze ooit al een reanimatiecursus hebben gehad. Door nu te investeren in reanimatiecursussen voor jongeren, creëer je toekomstige vrijwilligers voor project SLPT.
- Er moet nu al worden nagedacht over de eventuele uitval van vrijwilligers. Dit betekent dat er gekeken moet worden hoe uitval zoveel mogelijk kan worden voorkomen. Het belangrijkste is dat AO gaat nadenken hoe je vrijwilligers gemotiveerd blijft houden. Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden: het houden van een evaluatiebijeenkomst (bijvoorbeeld jaarlijks na de implementatie van het project) met vrijwilligers en de werkgroep, het afnemen van vragenlijsten onder (stoppende) vrijwilligers en het opzetten van een leuke en educatieve website voor vrijwilligers. Voor het afnemen van de vragenlijst en het opzetten van de website kan gebruikt worden gemaakt van dezelfde website waarop deelnemers zich inschrijven voor het alarmeringssysteem.
- Als laatste moet er worden nagedacht wie er zowel tijdens als na de looptijd van het project aansprakelijk is voor het monitoren van uitval en het bijwerven van vrijwilligers. Mijn suggestie is om een jaar na de implementatie van het project een student de uitval en de redenen achter uitval van vrijwilligers te laten onderzoeken. Dit onderzoek kan dan gebruikt worden om verdere uitval te voorspellen of tegen te gaan. Daarnaast moet er iemand bij AO de verantwoordelijkheid krijgen om jaarlijks, na de herhaalcursussen, de uitval van vrijwilligers te registreren en door te geven aan de lokale werkgroepen. Hierbij geniet het de voorkeur dat dit aan één hoofdvertegenwoordiger van de werkgroep wordt doorgegeven. Samen met AO en de werkgroep moet er dan gekeken worden of het noodzakelijk is om vrijwilligers bij te werven en zo ja, hoe.

Het is dus niet voldoende om alleen een plan voor de implementatie van project SLPT te maken. Er moet nu ook al gekeken worden naar de toekomst. Hierbij is het niet voldoende om alleen het financiële plaatje rond te krijgen. Daarmee garandeer je namelijk niet voldoende vrijwilligers. Als er niet jaarlijks wordt gekeken of er nog voldoende vrijwilligers zijn, zal het project langzaam doodbloeden omdat mensen uitvallen. Dit kan echter voorkomen worden door de bovenstaande aanbevelingen te verwerken in een plan van aanpak. Op deze manier zal project SLPT kunnen uitgroeien tot een (landelijk) succes en nog lang na de looptijd van het project bestaan.

Eindnoten

ⁱ Eibergen en Neede vallen weliswaar wel onder het verzorgingsgebied van Ambulance Oost, maar niet onder Regio Twente

ⁱⁱ Onder het platteland van Twente wordt heel Twente verstaan, met uitzondering van de stedelijke gebieden van de gemeenten Enschede, Hengelo, Almelo en Oldenzaal

ⁱⁱⁱ Een AED is een zelfstandig en veilig apparaat dat meet of iemand een hartstilstand heeft en schok toegediend moet krijgen. Het apparaat hoeft alleen maar via elektrodes worden bevestigd aan de borstkas, waardoor het erg geschikt is om door leken gebruikt te worden.

^{iv} Niet professionele hulpverleners

^v BLS houdt in dat een slachtoffer beademt en gereanimeerd wordt

^{vi} Bij Ambulance Oost wordt de minimale leeftijd van 14 jaar gehanteerd. Vanaf deze leeftijd moeten kinderen in staat kunnen zijn om goed te kunnen leren reanimeren.

Bibliografie

Aizen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior, *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, 179-211

Bekkers, R. (2002). *Secularisering en veranderende motieven voor vrijwilligerswerk*. In: Buijs, G.J. & Van der Ploeg, T.J. Pro Deo: Geïnspireerd blijven in vrijwilligerswerk. Zoetermeer: Boekencentrum

- Bekkers, R. (2004). 'Nee heb je, ja kun je krijgen': de effectiviteit van fondsenwervings- en rekruteringsstrategieën van maatschappelijke organisaties. Pp. 129-152 in: Völker, B. (Ed.). *Burgers in de buurt: Samenleven in School, wijk en vereniging*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Bekkers, R. (2005). *Geven van tijd: vrijwilligerswerk*. In: Schuyt, Th. N.M. & Gouwenberg, B.M.. Geven in Nederland 2005: Giften, Legaten, Sponsoring en Vrijwilligerswerk. 's Gravenhage: Elsevier Overheid, pp. 80-92
- Berdowski, J., Waalewijn, R.A. & Koster, R.W. (2006). *Overleving na reanimatie buiten het ziekenhuis is sterk toegenomen: een vergelijkend onderzoek tussen eind 20ste en begin 21ste eeuw*. In: Vaartjes, I., Peters R.J.G., Dis, S.J. van & Bots, M.L. Hart- en vaatziekten in Nederland najaar 2006, cijfers over ziekte en sterfte. Den Haag: Nederlandse Hartstichting. pp 27-34

Bouwmeester, J. & Zuidam, M. (2004) *Eindrapportage Monitor Vrijwilligerswerkbeleid*. Leiden: Research voor beleid

Clary, E.G. & Snyder, M. (1999). The Motivations to Volunteer: Theoretical and Practical Considerations. *Current directions in Psychological Science*, 8, pp. 156-159

- Centraal Bureau voor de Statistiek (2007). *Statistisch Jaarboek 2007*. Voorburg/ Heerlen: CBS

I&O Research (2007). *Aantal inwoners per 1 januari naar gemeente, 2000-2007*. <http://www.io-research.nl/regioweb/bevolking.htm>. Geraadpleegd op 28-08-2007.

Mark, E. et al (2001). *Master Volunteer*. Kansas State University, pp.47-49

- Richardson, L. D., Gunnels, M. D., Groh, W. J., Peberdy, M. A., Pennington, S., Wilets, I., Campbell, V., Van Ottingham, L., McBurnie, M. A., The PAD Trial Investigators, (2005). Implementation of Community-based Public Access Defibrillation in the PAD Trial. *Acad. Emerg. Med.* 12: 688-697
- The Public Access Defibrillation Trial Investigators, (2004). Public-Access Defibrillation and Survival after Out-of-Hospital Cardiac Arrest. *NEJM* 351: 637-646
- Vaartjes, I., Peters R.J.G., Dis, S.J. van & Bots, M.L. (2006). *Hart- en vaatziekten in Nederland*. In: Vaartjes, I., Peters R.J.G., Dis, S.J. van & Bots, M.L. Hart- en vaatziekten in Nederland najaar 2006, cijfers over ziekte en sterfte. Den Haag: Nederlandse Hartstichting. pp 9-18
- Verstrete, K. (2001) *Workshop motiveren* <http://www.viazw.be/static/ViaVrijwilligers/Getuigenissen/Workshop%20vrijwilligers%20motiveren'.htm>, Geraadpleegd op: 06-09-2007

Alarmeringssysteem

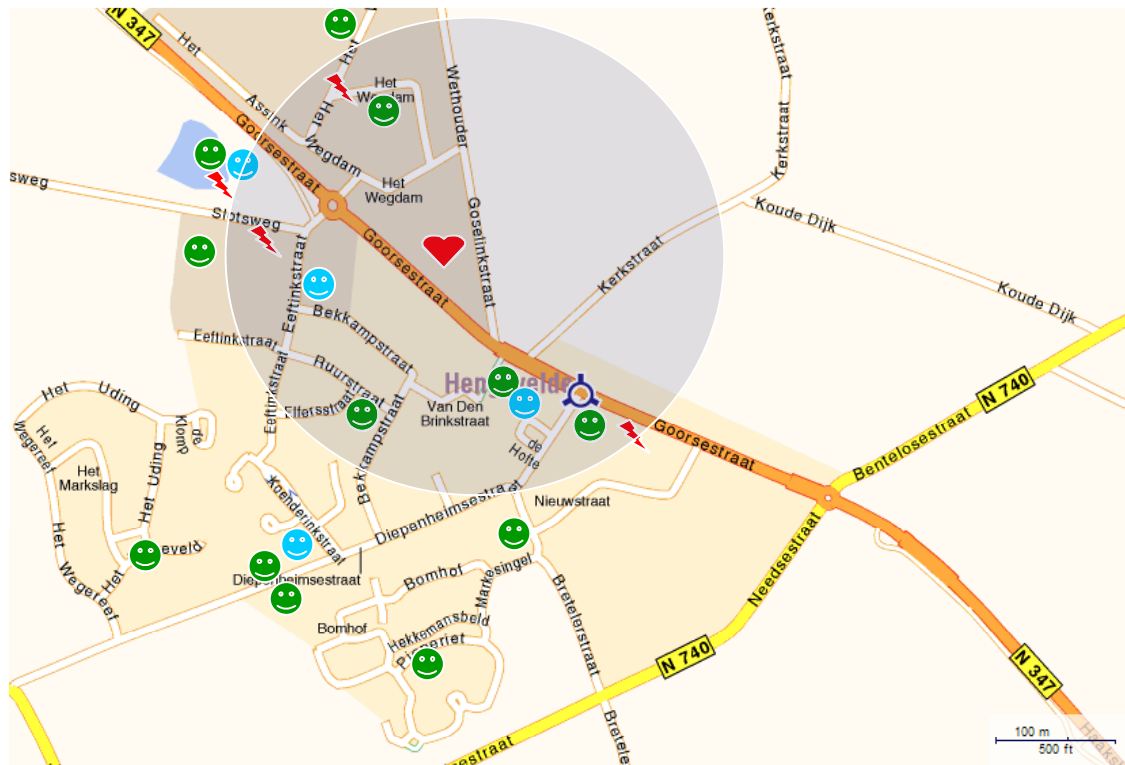
Appendix I

Toelichting

De meldkamer kijkt aan de hand van mobiele telefoons welke vrijwilligers zich in een x aantal meters rondom het slachtoffer bevinden (zie cirkel). Vervolgens kijkt het welk van deze vrijwilligers kan reanimeren en/ of een AED kan bedienen. Daarna wordt er aan alle vrijwilligers binnen de cirkel een van de twee volgende sms-berichten gestuurd:

SMS bericht 1: Ga naar Slotsweg xx en haal de AED (eventueel wordt hier ook de pincode van de kast met daarin de AED gegeven). Ga dan naar Goorsestraat xx.

SMS bericht 2: Ga naar Goorsestraat xx en start reanimatie

Bron: Ambulance Oost, Project Stimulering Lekenhulpverlening Platteland Twente

Legenda:

- Locatie slachtoffer met hartaanval
- Vrijwilliger getraind in gebruik AED
- Vrijwilliger getraind in reanimatie
- Locatie AED

Enquête

Appendix II

De enquête kunt u vinden achter deze pagina.

Tabel 3: Uitval van vrijwilligers in de PAD Trial

TABLE 4. Public Access Defibrillation (PAD) Trial Volunteer-responder Attrition

Facility Type and Volunteer Characteristics	Initial Number of Trained Volunteers	% Withdrawn at 1 yr		% Withdrawn at 2 yr	
		Mean	±Standard Error	Mean	±Standard Error
Facility type					
Residential	1,861	17.28	0.88	41.53	1.38
Hotel	1,280	20.87	1.14	44.25	1.61
Shopping area	3,106	17.62	0.68	40.17	0.97
Entertainment/meeting complex	3,454	10.86	0.53	29.73	0.89
Participant recreation	3,529	16.09	0.62	37.87	0.96
Public transit/transportation	246	9.35	1.86	31.92	3.38
Office complex	1,456	11.06	0.82	27.00	1.35
Industrial complex	1,010	10.31	0.96	27.95	1.63
Other	267	10.49	1.88	23.71	2.87
Volunteer age					
<25 years	2,331	28.69	0.94	58.33	1.21
25-34 years	3,970	17.88	0.61	40.73	0.88
35-44 years	4,131	12.06	0.51	29.69	0.81
45-54 years	3,143	8.74	0.51	25.90	0.93
55-64 years	1,529	9.23	0.74	28.03	1.33
>64 years	1,000	8.91	0.91	28.65	1.59
Volunteer gender					
Female	7,274	14.69	0.42	34.47	0.64
Male	8,807	14.73	0.38	36.41	0.59
Volunteer education					
Some college	11,556	14.65	0.33	34.90	0.50
No college	4,513	15.05	0.53	37.56	0.86
Volunteer job type					
Management					
No	11,960	14.89	0.33	36.43	0.51
Yes	4,251	14.42	0.54	33.50	0.82
Security					
No	13,272	13.82	0.30	33.99	0.48
Yes	2,939	19.06	0.73	42.68	1.00
Overall	16,211	14.77	0.28	35.65	0.43

Bron: Richardson e.a., 2005, p. 193

Verdeling straatrespondenten

Appendix IV

Tabel 5: Verdeling naar leeftijd en geslacht, respondenten gemeente Haaksbergen

Categorie	Aantal respondenten	Aantal vrouwen	Aantal mannen
14-19 jaar	16	8	8
20-29 jaar	7	2	5
30-39 jaar	6	2	4
40-49 jaar	12	8	4
50-59 jaar	7	3	4
60-69 jaar	11	5	6
70-79 jaar	2	1	1
Totaal	61	29	32

Tabel 6: Verdeling naar leeftijd en geslacht, respondenten gemeente Haaksbergen en rest Twente

Categorie	Aantal respondenten	Aantal vrouwen	Aantal mannen
14-19 jaar	17	9	8
20-29 jaar	10	5	5
30-39 jaar	10	4	4
40-49 jaar	12	8	4
50-59 jaar	10	5	4
60-69 jaar	12	5	6
70-79 jaar	2	1	1
Totaal	61	29	32

Argumenten om wel of niet vrijwilliger te worden

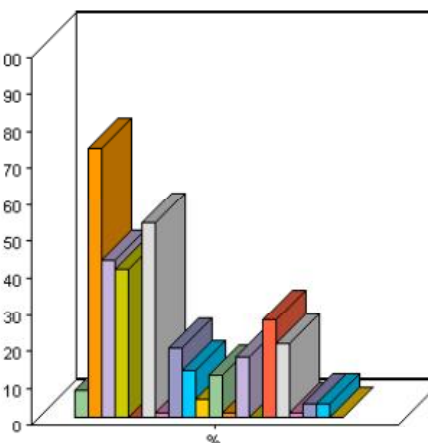
Appendix V

Tabel 8: Argumenten om *wel* vrijwilliger te worden voor project SLPT

Algemeen	
Vraag / variabele	U heeft aangegeven dat u zeker wel vrijwilliger zou willen worden voor project Lekenhulpverlening Platteland. Zou u via de volgende argumenten willen aangeven waarom u deze keuze heeft gemaakt? (Meerdere antwoorden mogelijk, mocht uw argument er niet bij staan of heeft u nog andere argumenten, dan zie ik deze graag onder 'anders namelijk').
Type	Meerkeuze
In vragenlijst	Onderzoek Stimulering Lekenhulpverlening Platteland
Taalinstelling	Nederlands
Filter	Geen filter Alleen afgeronde vragenlijsten
Beantwoord door	79 (56%)

U heeft aangegeven dat u zeker wel vrijwilliger zou willen worden voor project Lekenhulpverlening Platteland. Zou u via de volgende argumenten willen aangeven waarom u deze keuze heeft gemaakt? (Meerdere antwoorden mogelijk, mocht uw argument er niet bij staan of heeft u nog andere argumenten, dan zie ik deze graag onder 'anders namelijk').

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Het lijkt mij een heel leuke ervaring	6	8%
Het lijkt mij een heel waardevol project waar ik graag aan wil bijdragen	58	73%
Het lijkt mij handig om te kunnen reanimeren	34	43%
Het lijkt mij handig om een AED te leren bedienen	32	41%
Ik wil graag aan mijn omgeving laten zien dat ik kan reanimeren	0	0%
Ik vind het belangrijk om mensen om mij heen te helpen	42	53%
Het lijkt mij spannend om in een alarmsysteem opgenomen te worden	1	1%
Ik kan al reanimeren en wil deze kennis graag toepassen	15	19%
Ik heb ooit een reanimatie/ hartstilstand meegemaakt en weet hoe belangrijk het is om snel te kunnen reageren	10	13%
Ik heb een partner/ familielid/ vriend e.d. met hartklachten en wil zo klaar voor hem/ haar staan	4	5%
Vanwege morele principes	9	11%
Vanwege religieuze principes	1	1%
Ik voel mij vanuit de gemeenschap waarin ik leef verplicht om mee te doen	13	16%
Dit soort vrijwilligerswerk geeft mij een aangename afleiding	0	0%
Ik wil graag mijn kennis uitbreiden	21	27%
Het lijkt mij geweldig om iemands leven te redden	16	20%
Ik hoop via dit project nieuwe mensen te ontmoeten of vrienden te maken	1	1%
Ik hoop hierdoor zelfverzekerder te worden	3	4%
Anders, namelijk:	3	4%
Weet niet/ geen antwoord	0	0%

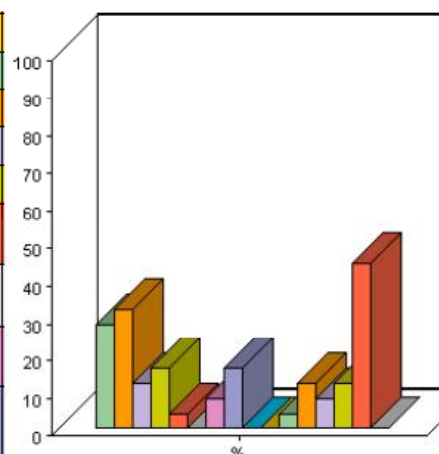
Gemiddelde: 60.5 ± 209.4

Tabel 9: Argumenten om *misschien* vrijwilliger te worden voor project SLPT

Algemeen	
Vraag / variabele	U heeft aangegeven dat u niet zeker weet of u vrijwilliger wilt worden voor project Lekenhulpverlening Platteland. Zou u via de volgende argumenten kunnen aangeven waarom u dit niet zeker weet? (meerdere antwoorden mogelijk, mocht uw antwoord er niet tussen staan, of mocht u meerdere argumenten hebben dan hoor ik deze graag onder 'anders, namelijk')
Type	Meerkeuze
In vragenlijst	Onderzoek Stimulering Lekenhulpverlening Platteland
Taalinstelling	Nederlands
Filter	Geen filter Alleen afgeronde vragenlijsten
Beantwoord door	25 (18%)

U heeft aangegeven dat u niet zeker weet of u vrijwilliger wilt worden voor project Lekenhulpverlening Platteland. Zou u via de volgende argumenten kunnen aangeven waarom u dit niet zeker weet? (meerdere antwoorden mogelijk, mocht uw antwoord er niet tussen staan, of mocht u meerdere argumenten hebben dan hoor ik deze graag onder 'anders, namelijk')

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Ik weet niet of ik voldoende tijd heb	7	28%
Ik weet niet of ik voldoende aanwezig ben	8	32%
Ik doe al ander (of teveel) vrijwilligerswerk	3	12%
Dit type vrijwilligerswerk lijkt mij eng	4	16%
Dit type vrijwilligerswerk levert mij misschien (teveel) stress op	1	4%
Ik denk dat ik te oud ben voor dit soort vrijwilligerswerk	0	0%
Ik denk dat ik te jong ben voor dit soort vrijwilligerswerk	2	8%
Dit type vrijwilligerswerk brengt waarschijnlijk veel verantwoordelijkheden/ verplichtingen met zich mee	4	16%
Ik weet niet wat het voordeel voor mij is als ik aan het project deelneem	0	0%
Ik denk dat dit soort vrijwilligerswerk misschien te moeilijk voor mij is	0	0%
Ik weet niet of ik dit type vrijwilligerswerk leuk vind	1	4%
Ik moet mij eerst meer verdiepen in informatie over reanimatie en AED's	3	12%
Ik wil eerst meer informatie krijgen van de gemeente of Ambulance Oost over het project	2	8%
Ik wil eerst kijken hoe mijn partner/ familie/ vrienden over het project denken	3	12%
Anders, namelijk:	11	44%
Weet niet/ geen antwoord	0	0%

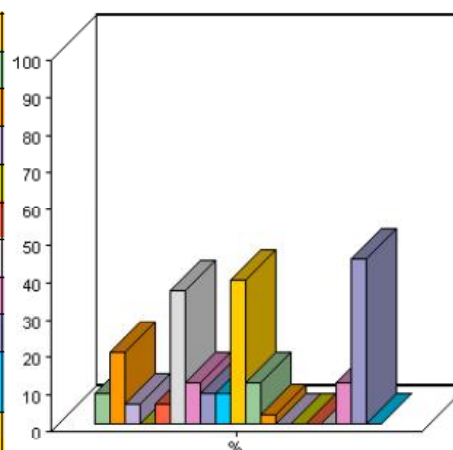
Gemiddelde: 448.1 ± 670.2

Tabel 10: Argumenten om niet vrijwilliger te worden voor project SLPT

Algemeen	
Vraag / variabele	U heeft aangegeven dat u zeker niet vrijwilliger wilt worden voor project Lekenhulpverlening Platteland. Zou u via de volgende argumenten kunnen aangeven waarom u dit niet zou willen? (meerdere antwoorden mogelijk, mocht uw antwoord er niet tussen staan, of mocht u meerdere argumenten hebben dan hoor ik deze graag onder 'anders, namelijk')
Type	Meerkeuze
In vragenlijst	Onderzoek Stimulering Lekenhulpverlening Platteland
Taalinstelling	Nederlands
Filter	Geen filter Alleen afgeronde vragenlijsten
Beantwoord door	36 (26%)

U heeft aangegeven dat u zeker niet vrijwilliger wilt worden voor project Lekenhulpverlening Platteland. Zou u via de volgende argumenten kunnen aangeven waarom u dit niet zou willen? (meerdere antwoorden mogelijk, mocht uw antwoord er niet tussen staan, of mocht u meerdere argumenten hebben dan hoor ik deze graag onder 'anders, namelijk')

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Ik heb geen tijd voor vrijwilligerswerk	3	8%
Ik ben niet voldoende aanwezig	7	19%
Ik doe al ander (of teveel) vrijwilligerswerk	2	6%
Ik vind vrijwilligerswerk niet belangrijk	0	0%
Dit soort vrijwilligerswerk interesseert mij niet	2	6%
Dit type vrijwilligerswerk vind ik eng	13	36%
Dit type vrijwilligerswerk levert mij teveel stress op	4	11%
Ik vind mijzelf te oud voor dit soort vrijwilligerswerk	3	8%
Ik vind mijzelf te jong voor dit soort vrijwilligerswerk	3	8%
Dit type vrijwilligerswerk brengt teveel verantwoordelijkheden met zich mee	14	39%
Het levert voor mij niets op	4	11%
Ik denk dat dit soort vrijwilligerswerk te moeilijk voor mij is	1	3%
Dit type vrijwilligerswerk lijkt me saai	0	0%
Het project lijkt me niet nuttig	0	0%
Vanwege morele overtuigingen	0	0%
Vanwege religieuze overtuigingen	0	0%
Ik ben lichamelijk niet in staat om dit soort vrijwilligerswerk te verrichten	4	11%
Anders, namelijk:	16	44%
Weet niet/ geen antwoord	0	0%

Gemiddelde: 456.6 ± 693.0

Variabelen die verband houden met het worden van vrijwilliger

Appendix VI

Tabel 11: Verband 'herkenning AED' met 'vrijwilliger worden ja/nee'

Herkenning AED * Vrijwilliger worden ja/nee Crosstabulation

			Vrijwilliger worden ja/nee			Total
			Zeker niet	Misschien wel/ misschien niet	Zeker wel	
Herkenning AED	Nee, en weet ook niet wat defibrillatie is	Count % within Herkenning AED % within Vrijwilliger worden ja/nee	16 66,7% 45,7%	5 20,8% 23,8%	3 12,5% 17,6%	24 100,0% 32,9%
	Ja en kent ook functie	Count % within Herkenning AED % within Vrijwilliger worden ja/nee	14 37,8% 40,0%	12 32,4% 57,1%	11 29,7% 64,7%	37 100,0% 50,7%
	Nee, maar weet wel wat defibrillatie is	Count % within Herkenning AED % within Vrijwilliger worden ja/nee	5 41,7% 14,3%	4 33,3% 19,0%	3 25,0% 17,6%	12 100,0% 16,4%
Total		Count % within Herkenning AED % within Vrijwilliger worden ja/nee	35 47,9% 100,0%	21 28,8% 100,0%	17 23,3% 100,0%	73 100,0% 100,0%

Tabel 12: Chikwadrattoets behorende bij tabel 11

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,300 ^a	4	,258
Likelihood Ratio	5,412	4	,248
Linear-by-Linear Association	1,398	1	,237
N of Valid Cases	73		

a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,79.

Tabel 13: Verband 'reanimatiecursus' met 'vrijwilliger worden ja/nee'

Reanimatiecursus en/ of AED cursus gehad * Vrijwilliger worden ja/nee Crosstabulation

			Vrijwilliger worden ja/nee			Total
			Zeker niet	Misschien wel/ misschien niet	Zeker wel	
Reanimatiecursus en/ of AED cursus gehad	Nee	Count	24	10	6	40
		% within Reanimatiecursus en/ of AED cursus gehad	60,0%	25,0%	15,0%	100,0%
		% within Vrijwilliger worden ja/nee	68,6%	47,6%	35,3%	54,8%
	Ja, maar lang geleden	Count	5	5	3	13
		% within Reanimatiecursus en/ of AED cursus gehad	38,5%	38,5%	23,1%	100,0%
		% within Vrijwilliger worden ja/nee	14,3%	23,8%	17,6%	17,8%
	Ja, ik heb momenteel een geldig reanimatiediploma	Count	4	6	5	15
		% within Reanimatiecursus en/ of AED cursus gehad	26,7%	40,0%	33,3%	100,0%
		% within Vrijwilliger worden ja/nee	11,4%	28,6%	29,4%	20,5%
	Ja, ik heb een geldig reanimatie- én AED diploma	Count	2	0	3	5
		% within Reanimatiecursus en/ of AED cursus gehad	40,0%	,0%	60,0%	100,0%
		% within Vrijwilliger worden ja/nee	5,7%	,0%	17,6%	6,8%
Total		Count	35	21	17	73
		% within Reanimatiecursus en/ of AED cursus gehad	47,9%	28,8%	23,3%	100,0%
		% within Vrijwilliger worden ja/nee	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 15: Chikwadraattoets behorende bij tabel 13

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,381 ^a	6	,110
Likelihood Ratio	11,129	6	,084
Linear-by-Linear Association	6,468	1	,011
N of Valid Cases	73		

a. 7 cells (58,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,16.

Tabel 16: Verband 'beoordeling project' met 'vrijwilliger worden ja/nee'

Project slecht, matig of goed * Vrijwilliger worden ja/nee Crosstabulation

Respondent hoor bij presentatie of straatgroep				Vrijwilliger worden ja/nee			Total
				Zeker niet	Misschien wel/ misschien niet	Zeker wel	
Presentatie	Project slecht, matig of goed	matig	Count	0	0	1	1
			% within Project slecht, matig of goed	,0%	,0%	100,0%	100,0%
		% within Vrijwilliger worden ja/nee	,0%	,0%	1,6%	1,5%	
	goed	Count	1	1	3	5	
	% within Project slecht, matig of goed	20,0%	20,0%	60,0%	100,0%		
	% within Vrijwilliger worden ja/nee	100,0%	25,0%	4,8%	7,5%		
	zeer goed	Count	0	3	58	61	
	% within Project slecht, matig of goed	,0%	4,9%	95,1%	100,0%		
	% within Vrijwilliger worden ja/nee	,0%	75,0%	93,5%	91,0%		
	Total	Count	1	4	62	67	
	% within Project slecht, matig of goed	1,5%	6,0%	92,5%	100,0%		
	% within Vrijwilliger worden ja/nee	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%		
Straat	Project slecht, matig of goed	matig	Count	5	3	1	9
			% within Project slecht, matig of goed	55,6%	33,3%	11,1%	100,0%
		% within Vrijwilliger worden ja/nee	14,3%	14,3%	5,9%	12,3%	
	goed	Count	14	7	0	21	
	% within Project slecht, matig of goed	66,7%	33,3%	,0%	100,0%		
	% within Vrijwilliger worden ja/nee	40,0%	33,3%	,0%	28,8%		
	zeer goed	Count	16	11	16	43	
	% within Project slecht, matig of goed	37,2%	25,6%	37,2%	100,0%		
	% within Vrijwilliger worden ja/nee	45,7%	52,4%	94,1%	58,9%		
	Total	Count	35	21	17	73	
	% within Project slecht, matig of goed	47,9%	28,8%	23,3%	100,0%		
	% within Vrijwilliger worden ja/nee	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%		

Tabel 17: Chikwadraattoets tabel 16

Chi-Square Tests

Respondent hoor bij presentatie of straatgroep		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Presentatie	Pearson Chi-Square	14,842 ^a	4	,005
	Likelihood Ratio	7,148	4	,128
	Linear-by-Linear Association	5,103	1	,024
	N of Valid Cases	67		
Straat	Pearson Chi-Square	12,089 ^b	4	,017
	Likelihood Ratio	16,472	4	,002
	Linear-by-Linear Association	7,325	1	,007
	N of Valid Cases	73		

a. 8 cells (88,9%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,01.

b. 4 cells (44,4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,10.

Tabel 18: Verband 'ervaring vrijwilligerswerk' met 'vrijwilliger worden ja/nee'

Bent u momenteel vrijwilliger of ooit vrijwilliger geweest * Vrijwilliger worden ja/nee Crossabulation

Respondent hoort bij presentatie of straatgroep			Vrijwilliger worden ja/nee			Total
			Zeker niet	Misschien wel/ misschien niet	Zeker wel	
Presentatie	Bent u momenteel vrijwilliger of ooit vrijwilliger geweest	Ik doe momenteel vrijwilligerswerk	0 ,0%	2 5,4%	35 94,6%	37 100,0%
			,0%	50,0%	56,5%	55,2%
	Ik heb ooit vrijwilligerswerk gedaan		0 ,0%	0 ,0%	12 100,0%	12 100,0%
			,0%	,0%	19,4%	17,9%
Ik heb nog nooit vrijwilligerswerk gedaan		1 5,6%	2 11,1%	15 83,3%	18 100,0%	
		100,0%	50,0%	24,2%	26,9%	
Total			1 1,5%	4 6,0%	62 92,5%	67 100,0%
			100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Straat	Bent u momenteel vrijwilliger of ooit vrijwilliger geweest	Ik doe momenteel vrijwilligerswerk	8 36,4%	7 31,8%	7 31,8%	22 100,0%
			22,9%	33,3%	41,2%	30,1%
	Ik heb ooit vrijwilligerswerk gedaan		6 30,0%	7 35,0%	7 35,0%	20 100,0%
			17,1%	33,3%	41,2%	27,4%
Ik heb nog nooit vrijwilligerswerk gedaan		21 67,7%	7 22,6%	3 9,7%	31 100,0%	
		60,0%	33,3%	17,6%	42,5%	
Total			35 47,9%	21 28,8%	17 23,3%	73 100,0%
			100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 19: Chikwadratoets tabel 18

Chi-Square Tests

Respondent hoor bij presentatie of straatgroep		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Presentatie	Pearson Chi-Square	4,509 ^a	4	,341
	Likelihood Ratio	4,974	4	,290
	Linear-by-Linear Association	2,148	1	,143
	N of Valid Cases	67		
Straat	Pearson Chi-Square	9,578 ^b	4	,048
	Likelihood Ratio	10,039	4	,040
	Linear-by-Linear Association	5,872	1	,015
	N of Valid Cases	73		

a. 6 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,18.

b. 1 cells (11,1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,66.

Tabel 20: Verband 'geslacht' met 'vrijwilliger worden ja/nee'

Geslacht * Vrijwilliger worden ja/nee Crosstabulation

Respondent hoort bij presentatie of straatgroep				Vrijwilliger worden ja/nee			Total
				Zeker niet	Misschien wel/ misschien niet	Zeker wel	
Presentatie	Geslacht	Man	Count	0	2	8	10
			% within Geslacht	,0%	20,0%	80,0%	100,0%
		% within Vrijwilliger worden ja/nee	,0%	50,0%	12,9%	14,9%	
	Vrouw	Count	1	2	54	57	
		% within Geslacht	1,8%	3,5%	94,7%	100,0%	
		% within Vrijwilliger worden ja/nee	100,0%	50,0%	87,1%	85,1%	
Total		Count	1	4	62	67	
		% within Geslacht	1,5%	6,0%	92,5%	100,0%	
		% within Vrijwilliger worden ja/nee	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Straat	Geslacht	Man	Count	20	9	7	36
			% within Geslacht	55,6%	25,0%	19,4%	100,0%
		% within Vrijwilliger worden ja/nee	57,1%	42,9%	41,2%	49,3%	
	Vrouw	Count	15	12	10	37	
		% within Geslacht	40,5%	32,4%	27,0%	100,0%	
		% within Vrijwilliger worden ja/nee	42,9%	57,1%	58,8%	50,7%	
Total		Count	35	21	17	73	
		% within Geslacht	47,9%	28,8%	23,3%	100,0%	
		% within Vrijwilliger worden ja/nee	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Tabel 21: Chikwadrattoets tabel 20

Chi-Square Tests

Respondent hoort bij presentatie of straatgroep		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Presentatie	Pearson Chi-Square	4,251 ^a	2	,119
	Likelihood Ratio	3,241	2	,198
	Linear-by-Linear Association	1,860	1	,173
	N of Valid Cases	67		
Straat	Pearson Chi-Square	1,659 ^b	2	,436
	Likelihood Ratio	1,665	2	,435
	Linear-by-Linear Association	1,162	1	,281
	N of Valid Cases	73		

a. 4 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,15.

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,38.

Tabel 22: Verband 'leeftijd' met 'vrijwilliger worden ja/nee'

LeeftijdB * Vrijwilliger worden ja/nee Crosstabulation

Count

Respondent hoort bij presentatie of straatgroep			Vrijwilliger worden ja/nee			Total
			Zeker niet	Misschien wel/ misschien niet	Zeker wel	
Presentatie	LeeftijdB	14-19 jaar	0	0	4	4
		20-24 jaar	0	1	1	2
		25-29 jaar	0	1	3	4
		30-34 jaar	0	0	10	10
		35-39 jaar	0	0	14	14
		40-44 jaar	0	0	13	13
		45-49 jaar	0	0	8	8
		50-54 jaar	0	0	3	3
		55-59 jaar	1	0	4	5
		60-64 jaar	0	1	2	3
		65-69	0	1	0	1
		Total		1	4	62
Straat	LeeftijdB	14-19 jaar	11	5	1	17
		20-24 jaar	1	3	2	6
		25-29 jaar	2	0	2	4
		30-34 jaar	0	1	2	3
		35-39 jaar	0	4	3	7
		40-44 jaar	1	4	4	9
		45-49 jaar	1	2	1	4
		50-54 jaar	5	1	1	7
		55-59 jaar	2	1	0	3
		60-64 jaar	5	0	1	6
		65-69	5	0	0	5
		70 jaar of ouder	2	0	0	2
Total		35	21	17	73	

Tabel 23: Chikwadraattoets tabel 22

Chi-Square Tests

Respondent hoort bij presentatie of straatgroep		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Presentatie	Pearson Chi-Square	45,360 ^a	20	,001
	Likelihood Ratio	24,479	20	,222
	Linear-by-Linear Association	2,530	1	,112
	N of Valid Cases	67		
Straat	Pearson Chi-Square	37,987 ^b	22	,018
	Likelihood Ratio	48,729	22	,001
	Linear-by-Linear Association	1,764	1	,184
	N of Valid Cases	73		

a. 29 cells (87,9%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,01.

b. 35 cells (97,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,47.

Tabel 24: Verband 'opleiding' met 'vrijwilliger worden ja/nee'

Opleiding * Vrijwilliger worden ja/nee Crosstabulation

Count			Vrijwilliger worden ja/nee			Total
			Zeker niet	Misschien wel/ misschien niet	Zeker wel	
Respondent hoort bij presentatie of straatgroep						
Presentatie	Opleiding	LBO/ voorbereidend beroepsonderwijs	0	0	4	4
		MAVO/ VMBO	0	0	4	4
		Middelbaar beroepsonderwijs	0	2	33	35
		HAVO/ VWO	0	0	8	8
		HBO	0	1	12	13
		WO	0	1	1	2
		Dat wil ik liever niet zeggen	1	0	0	1
		Total	1	4	62	67
Straat	Opleiding	Basisonderwijs	4	0	0	4
		LBO/ voorbereidend beroepsonderwijs	5	1	0	6
		MAVO/ VMBO	6	0	1	7
		Middelbaar beroepsonderwijs	8	8	9	25
		HAVO/ VWO	4	3	1	8
		HBO	7	9	5	21
		WO	1	0	1	2
		Total	35	21	17	73

Tabel 25: Chikwadrattoets tabel 24

Chi-Square Tests

Respondent hoort bij presentatie of straatgroep		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Presentatie	Pearson Chi-Square	75,002 ^a	12	,000
	Likelihood Ratio	15,418	12	,219
	Linear-by-Linear Association	24,153	1	,000
	N of Valid Cases	67		
	Straat	Pearson Chi-Square	19,300 ^b	12
Likelihood Ratio		23,989	12	,020
Linear-by-Linear Association		4,614	1	,032
N of Valid Cases		73		

a. 18 cells (85,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,01.

b. 16 cells (76,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,47.

Tabel 26: Verband 'werkzaam' met 'vrijwilliger worden ja/nee'

Werkzaam * Vrijwilliger worden ja/nee Crosstabulation

Respondent hoort bij presentatie of straatgroep			Vrijwilliger worden ja/nee			Total
			Zeker niet	Misschien wel/ misschien niet	Zeker wel	
Presentatie	Werkzaam	Heeft fulltime baan	0	1	5	6
		Heeft parttime baan	0	1	37	38
		Doet vrijwilligerswerk/ heeft een onbetaalde baan	0	0	3	3
		Is niet werkzaam	1	2	5	8
		Student	0	0	4	4
		Eigen bedrijf	0	0	8	8
		Total	1	4	62	67
Straat	Werkzaam	Heeft fulltime baan	5	7	8	20
		Heeft parttime baan	2	6	5	13
		Doet vrijwilligerswerk/ heeft een onbetaalde baan	5	1	0	6
		Is niet werkzaam	9	0	2	11
		Student	12	7	2	21
		Eigen bedrijf	2	0	0	2
		Total	35	21	17	73

Tabel 27: Chikwadraattoets 26

Chi-Square Tests

Respondent hoort bij presentatie of straatgroep		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Presentatie	Pearson Chi-Square	16,004 ^a	10	,100
	Likelihood Ratio	11,514	10	,319
	Linear-by-Linear Association	,127	1	,722
	N of Valid Cases	67		
Straat	Pearson Chi-Square	23,983 ^b	10	,008
	Likelihood Ratio	29,737	10	,001
	Linear-by-Linear Association	11,021	1	,001
	N of Valid Cases	73		

a. 14 cells (77,8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,04.

b. 12 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,47.

Tabel 28: Verband 'kinderen' met 'vrijwilliger worden ja/nee'

Kinderen ja/nee en uitwonend/thuiswonend * Vrijwilliger worden ja/nee Crosstabulation

Count

Respondent hoort bij presentatie of straatgroep			Vrijwilliger worden ja/nee			Total
			Zeker niet	Misschien wel/ misschien niet	Zeker wel	
Presentatie	Kinderen ja/nee en uitwonend /thuiswonend	Ik heb geen kinderen	0	3	9	12
		Ik heb thuiswonende kinderen	0	0	44	44
		Ik heb uitwonende kinderen	1	1	6	8
		Ik heb zowel uit- als thuiswonende kinderen	0	0	3	3
	Total		1	4	62	67
Straat	Kinderen ja/nee en uitwonend /thuiswonend	Ik heb geen kinderen	17	9	7	33
		Ik heb thuiswonende kinderen	2	10	8	20
		Ik heb uitwonende kinderen	14	0	2	16
		Ik heb zowel uit- als thuiswonende kinderen	2	2	0	4
	Total		35	21	17	73

Tabel 29: Chikwadraattoets bij tabel 29

Chi-Square Tests

Respondent hoort bij presentatie of straatgroep		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Presentatie	Pearson Chi-Square	18,979 ^a	6	,004
	Likelihood Ratio	15,308	6	,018
	Linear-by-Linear Association	,157	1	,692
	N of Valid Cases	67		
Straat	Pearson Chi-Square	23,899 ^b	6	,001
	Likelihood Ratio	30,350	6	,000
	Linear-by-Linear Association	1,354	1	,245
	N of Valid Cases	73		

a. 9 cells (75,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,04.

b. 6 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,93.

Volunteer Functions Inventory (VFI)

Appendix VII

Tabel 30: Voorbeeld van een VFI score berekening (tabel staat in twee delen):

<i>Resp. Nummer</i>	Item Number	Values (A)	Item Number	Understanding (B)	Item Number	Social (C)
178	3	5	12	6	2	2
	8	4	14	5	4	2
	16	3	18	4	6	3
	19	5	25	6	17	4
	22	5	30	5	23	3
Average		4,4		5,2		2,8

Item Number	Career (D)	Item Number	Protective (E)	Item Number	Enhancement (F)	TYPE >4.5
1	3	7	6	5	3	F
10	5	9	3	13	5	B
15	3	11	4	26	6	
21	3	20	2	27	6	
28	5	24	3	29	7	
	3,8		3,6		5,4	

Uitleg tabel: Bovenstaande VFI score berekening hoort bij respondent nummer 178. Het 'item number' verwijst naar het nummer van een stelling uit vraag 24 van de vragenlijst onder appendix II. Aan elke stelling is door de respondent een score toegekend door in te vullen in welke mate de stelling van toepassing is (1= helemaal niet van toepassing tot en met 7=helemaal van toepassing). Er kon dus per stelling minimaal een en maximaal zeven punten worden gegeven. Vervolgens zijn alle dertig stellingen gerangschikt onder zes functies. Elke functie wordt dus gemeten door vijf stellingen. Door de vijf scores per functie bij elkaar op te tellen en vervolgens het gemiddelde te trekken, kan er gemeten worden welke functie(s) van vrijwilligerswerk erg belangrijk is/ zijn voor een respondent. Hierbij geldt: een functie is relevant als hij 4,5 of hoger scoort. In het geval van respondent nummer 178 kan er geconcludeerd worden dat 'enhancement {F}' en 'understanding {B}' de meest belangrijke functies van vrijwilligerswerk zijn.

Tabel 31: Scores VFI presentatiegroep

Onderstaande scores zijn afkomstig van 34 respondenten uit de presentatiegroep die hebben aangegeven misschien of zeker weten vrijwilliger te worden voor project SLPT.

Presentatiegroep	Gemiddelde Score	Plaats
Values	5,9	1
Understanding	5,3	2
Social	4,4	4
Career	3,3	5
Protective	3,2	6
Enhancement	5	3

Tabel 32: Scores VFI straatgroep (vrijwilliger)

Onderstaande scores zijn afkomstig van 14 respondenten uit de straatgroep die hebben aangegeven misschien of zeker weten vrijwilliger te worden voor project SLPT.

Straatgroep I	Gemiddelde Score	Plaats
Values	5	1
Understanding	4,4	2
Social	3	5
Career	3,1	4
Protective	2,3	6
Enhancement	4,1	3

Tabel 33: Scores VFI straatgroep (niet vrijwilliger)

Onderstaande scores zijn afkomstig van zeven respondenten die hebben aangegeven dat ze wel vrijwilligerswerk doen, maar niet vrijwilliger willen worden voor project SLPT.

Straatgroep II	Gemiddelde score	Plaats
Values	4,9	1
Understanding	4,1	2
Social	3	4
Career	1,9	6
Protective	2,1	5
Enhancement	3,5	3